ANT

Haftalık Dergi • 8 Temmuz 1969 • Sayı 132 • 125 kuruş

İNCE MEMED SKANDALI

TEMEL ANLAŞMA

BİR TUZAKTIR

HAFTANIN NOTLARI

29 haziran

SSK Soygunu

Emekçilerin sosyal güvenlik altına alınmasını sağlamak üzere kurulmuş bulunan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun, bugün işverenlerin ve bunların dümensuyunda yürüyen küçük bir sendikacı grubunun arpalığı haline geldiği, son genel kurul toplantısında iyice anlaşılmıştır. Toplantıda gerçekleri dile getirmek üzere söz isteyen TİP Genel Sekreteri ve Lastik İş Sendikası Genel Başkanı Rıza Kuas'a sırası geldiği halde söz verilmemiştir. Toplantıdan sonra, basına verdiği demeçte, Kuas, «Bugün Kurum vesayet altında bulundurulmaktadır. Kurumun batmış bir bankada 5,5 milyon lirası yatmaktadır. İşçiler ilaç soygununun bir aleti haline getirilmiştir. 'ara işçilerden kesildiği halde, bunlar üzerinde işçilerin söz ve tasarruf hakkı yoktur. Bu paralar, işçileri sömüren işverenlere kredi olarak verilmekte ve bunların hileli iflası ile bu paralar heder olup gitmektedir. Böylece işçiler kendi paralarıyla katmerli olarak sömürülüyor.» demiştir.

Bomba sanıkları mahkûm edildiler

Geçen yıl «komünizmi telin namazı»nın kılındığı İzmir Hisar Camii'ne patlayıcı madde koydukları ve Amerikan Haberler Merkezi ile Komünizmle Mücadele Dergeni'ne molotof kokteyli attıkları iddiasıyla yargılanan dokuz kişiden altısı toplam olarak 75 yıl, 1 ay hapse mahkum edilmişlerdir. İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesi, bu cezanın, «gizli cemiyet kurmak, yangın çıkarmak ve öldürmeye teşebbüs» suçlarından verildiğini açıklamış, üç sanığı ise olayla ilgileri bulunmadığı gerekçesiyle beraat ettirmiştir. Mahkûm edilen Osman Başdemir, İsmail Doğrutaş, Esat Elmalı, Ünal Ayyıldız, Muharrem Elatik ve Ertuğrul Bestan, son duruşmada, ilkel patlayıcı maddeyi ve molotof kokteylini sadece gericileri korkutmak için kullandıklarını söylemişlerdir. Müdafileri Avukat Orhan Arsal da, «Müvekkillerim, Türkiyenin yüksek menfaatlerine uygun hareket ettiklerinden saygıya layıktırlar. Yabancı menfaatlerine karşı koymak vatan hainliği değil, vatanseverliktir» demiştir.

30 haziran

Sunay'ın otoları

Cumhurbaşkanı Sunay için, bedeli hazineden ödenmek üzere Almanya'ya sipariş edilen 11 adet Mercedes otomobil, Bad Godesberg şehrinden özel bir taşıtla Türkiye'ye gönderilmiştir. Bu otomobillerin toplam fiyatı 408 bin Alman markı olup, Türk parası ile birbuçuk milyon lirayı bulmaktadır. Bunlardan biri özel olarak imal ettirilmiştir. Türkiye gibi yoksul, ve halkının çoğunluğu yarı aç yarı tok yaşayan bir ülkede sadece cumhurbaşkanlığı makamına 11 lüks otomobil satınalınması, kamuoyunda haklı tepkilere yolaçmıştır. Bu saltanat, İnönü'nün «milli şef»lik dönemini de aşmıştır.

Komandoları himaye

Geçen yıldan beri yetiştirdiği faşist komandolarla hem Partiler Kanunu'nu ihlal eden, hem de Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde terör yaratan MHP, bu yıl da 34 ilde gençlik kampı adı altında komando kampı aç-aktır. MHP Genel Başkanı Türkeş, bu kararını açıklarken, kampların beş vakit namaz esasına göre ayarlanacağını söylemiştir. En masum ve kanuni gösterilerinde dahi solculara karşı bütün baskı imkanları kullanılırken bir siyasi partinin bu kanunsuz örgütlenmesi iktidar tarafından açıkça himaye edilmektedir.

Karadeniz'e ödül

TÖS Genel Merkezi tarafından düzenlenen «Yılın Kahraman Öğretmen ve Öğrencisi» ödülünü kazananlara ödülleri verilmektedir. 1968 yılı içindeki toplumsal çabaları dolayısıyla «yılın kahraman öğrencisi» seçilen eski İTÜÖB Başkanı Harun Karadeniz'e ödülü İstanbul TÖS Lokali'nde düzenlenen bir törenle verilmiştir. Bilindiği gibi, «yılın kahraman öğretmeni» ödülünü de Nedim Şahhüseyinoğlu kazanmış bulunmaktadır.

1 temmuz

Hainin sonu !

Emperyalizme karşı savaşın büyük liderlerinden Lumumba'yı hunharca öldüren Kongo'nun satılık eski cumhurbaşkanı Moiz Çombe, bir Cezayir hapishanesinde üçüncü mahkumiyet yılına girerken ani bir kalb krizi sonucunda ölmüştür. «Kongo tarihinin en büyük canavarı» olarak nitelenen Çombe, Kinşasa'da vatana ihanet suçundan gıyaben idama mahkum edilmişse de, kendisini Palma de Majorca'ya götürmekte olan uçağın Cezayir'e kaçırılmasından sonra orada tutuklanmıştır.

N. Hikmet'in oyunu

İtalya'da, Roma'ya 200 kilometre mesafedeki Spoleto şehrinde düzenlenen büyük sanat festivalinde bu yıl büyük Türk ozanı Nazım Hikmet'in de «Demoklesin Kılıcı» adlı oyunu temsil edilecektir. Nazım Hikmet'in oyunu «Teatro Nuovo» tarafından 9 Temmuz günü sahneye konacaktır. dünyanın bir çok ülkelerinden ün'ü sanatçıların katıldığı festival önemli sanat olaylarından biridir.

TİP, iptalini istedi

Avukatlara büyük imtiyazlar tanıyan ve emekçi halkı yasal haklarını takip bakımından büyük güçlüklerle karşı karşıya bırakan Avukatlık Kanunu Tasarısı ile, yurt dışındaki Türk işçilerine yeni maddi mükellefiyetler yükleyen Harçlar Kanunu'nun iptali için TİP Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.

2 temmuz

Aybar geziye çıktı

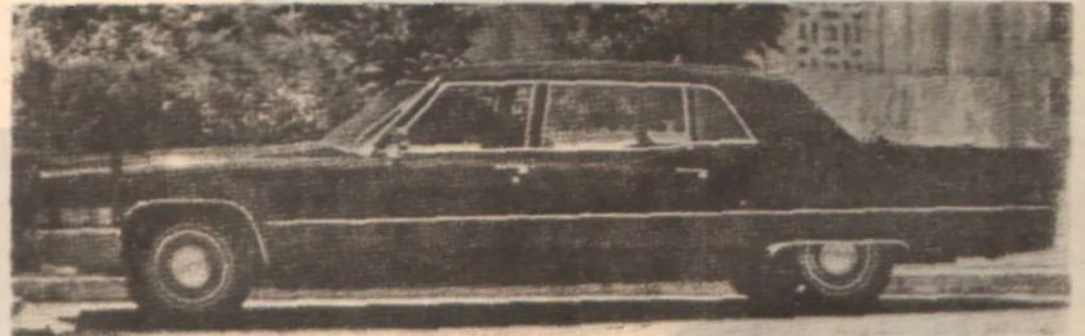
TİP Genel Başkanı Aybar, Batı Anadolu köylerinde temaslarda bulunmak üzere yeni bir yurt gezisine çıkmıştır. Aybar, geziye çıkarken verdiği demeçte, «Tütünde, fındıkta, üzümde, pamukta, buğdayda dönen dalaveraları köylü vatandaş bizden daha iyi biliyor. Biz ona kurtuluş yolunu göstermeğe gidiyoruz. Köylü vatandaşın kurtulmasının nelere bağlı olduğunu anlatıyoruz» demiştir. Öte yandan, Aybar, TRT yöneticilerinin keyfi tutum ve davranışlarıyla ilgili bir demeç vererek, «Radyo özellikle seçim öncesi dönemlerde, seçim sonuçlarını doğrudan doğruya etkileyebilecek güçte bir yayın vasıtası olduğu için kesin şekilde tarafsız davranması gerekmektedir. Son günlerde radyo yayınlarından sorumlu olan yöneticiler, TİP'e karşı adeta düşmanca ve tam keyfi bir tutum ve davranış içine girmişlerdir. Demeçlerimiz sansür edilmekte, görüşlerimiz halka duyurulmamaktadır» demiştir.

Avrupa'da direniş

Almanya'daki Türkiye'li öğrencilerin kurdukları Almanya Türk Öğrenci Federasyonu, diğer Türk öğrenci birlik ve dernekleriyle birlikte ortak bir bildiri yayınlayarak yurt dışındaki öğrencilere uygulanan yönetmeliğin, anayasaya, özellikle bilim ve manevi kişiliği geliştirme özgürlüklerine, eşitlik ve tabii yargı ilkelerine aykırı olduğunu, bu yönetmeliğin Türkiye'deki egemen çevrelerce Almanya'daki Türk öğrencilerinin düşünce ve eylemleri yönünden şartlandırma aracı olarak kullanıldığını belirtmiştir. Bildiride, bazı gençlerin öğrencilikle ilişkilerinin kesilmesi şiddetle protesto edilmektedir.

Rojo tutuklandı

Che Guevara'nın arkadaşı ve Bolivya'daki gerillacılardan bazılarının avukatı olan Ricardo Rojo, Arjantin makamları tarafından tutuklanmıştır.

Yankee elçisine 150 bin liralık Cadillac

Kommer'in yerine Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye Büyükelçiliğine atanan Handley, Komer'in yakılan otomobili yerine satınalınan yeni makam arabasını kullanmağa başlamıştır. Bugünlerde, Amerikan Büyükelçisin'in itimatnamesini Cumhurbaşkanı Sunay'a sunması sakıncalı görüldüğünden, tören Sunay'ın İstanbul dönüşüne ertelenmiştir. Washington'dan verilen talimat üzerine, hiçbir Türk gazetecisi ile görüşmek istemeyen Handley, aynızamanda demeç de vermemektedir. Resimde, Komer'in yakılan otomobili yerine Türkiye tarafından 150 bin liraya satın alınan 1969 Model Cadillac otomobil ABD Ankara Büyükelçiliği önünde görülüyor.

3 temmuz

ANT yargılandı

■ *ANT aleyhine açılan iki yeni davaya başlanmıştır.* Dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden, «Kolluk Rejimi Fetvası» başlıklı yazısından dolayı sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı ile birlikte Toplu Basın Mahkemesi'nde «cumhurbaşkanına hakaret» iddiasıyla yargılanmıştır. Yazıda, Sunay'ın 30 Ağustos günü İzmir'e çıkan 6. Filo erlerine misafirperverlik gösterilmesini isteyen ve *Amerikalılara* karşı çıkan devrimci güçlere kolluk kuvvetlerince engel olunmasını isteyen demeci eleştirilmekteydi. Öte yandan, ANT'ın 88. sayısında yayınlanan Özgüden'in «Kavga Zamanıdır» başlıklı yazısı ile aynı sayıda *yer alan* «Öğrenci Avı» başlıklı haberden dolayı Özgüden ile Kabacalı 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 'e yargılanmaya başlanm..ışlardır. Arkadaşlarımız, ifadelerinde, her iki yazıdan dolayı ayrı ayrı dâva açıldığı halde, sorgu hakiminin ilk *davaya* ait kararnamesinde her iki yazıyı da dava konusu yapmasını bir «hukuki skandal» *olarak* nitelendirmişlerdir. İki davaya ait dosyaların birleştirilmesinden sonra, mahkeme üyelerinden birinin duruşma dışı *sorular yöneltmesi* üzerine duruşma karşılıklı polemik havasına bürünmüştür. Üye bu tartışmada, Amerika'nın Türkiye'de devletler hukukuna ve ikili anlaşmalara göre bulunduğunu ileri sürerek tarafsızlık ölçülerinin dışına çıkmıştır.

4 temmuz

TİP'in yeni amblemi

■ Çarklı ve başaklı amblemin halk tarafından kolay akılda tutulamaması ve YTP'nin başaklı amblemiyle karışması nedeniyle, teşkilatın isteği üzerine *Merkez Yürütme* Kurulu TİP'in amblemini değiştirmiştir. TİP, önümüzdeki seçime, aşağıda görülen amblemle katılacaktır. TİP'in yeni amblemi beyaz zemin üstünde bir emekçi resmidir. TİP'in rumuzu ve «Köylüye toprak, *herkese iş*» *sloganı* yeralmaktadır.

Mahkûm edildiler

■ Bir süre önce Altıncı Filo'nun *ziyaretini* ..otesto *amacıyla* Meclis karşısındaki parkta gösteri ve yürüyüş yaptıkları için mahkemeye verilen gençlerin 1. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki duruşması sonunda Kürşat Öztürk, Bilal Mogol, Ahmet Korkmaz, Celal *Kargılı, Nurullah* Kolba-ı, Galip Altın 9'ar ay hapis, Süleyman Alpaslan, Özcden Sonat, Erdal Gökyüzü, Sami Altınsu, Özden Eroğlu, Ergün Aydınoğlu, Gülseren Işık, Muzaffer Köklü ve Yılmaz Özer 6'ar ay hapse mahkum edilmişlerdir.

5 temmuz

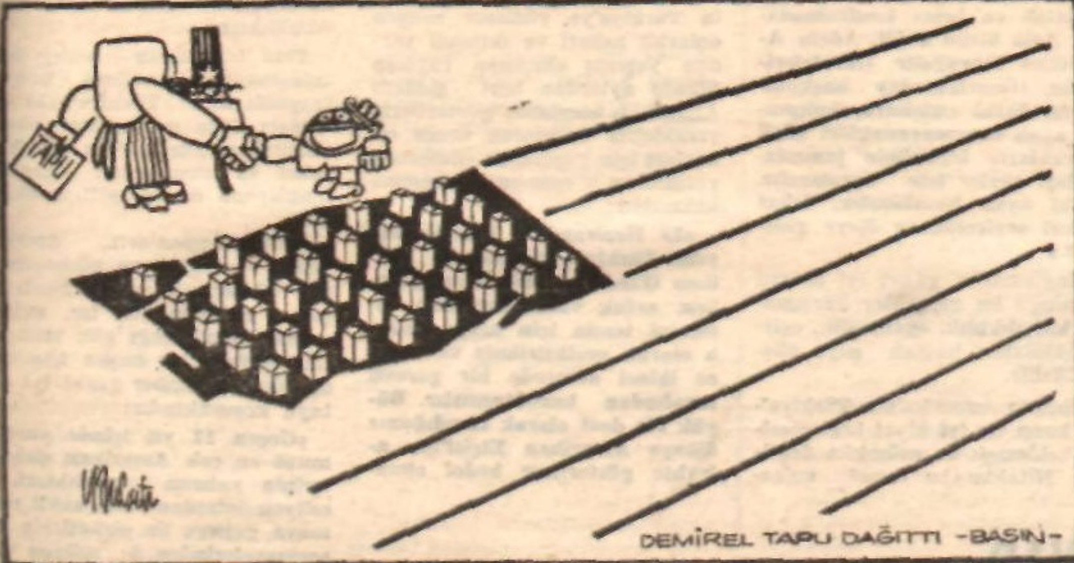
Direniş toplantısı

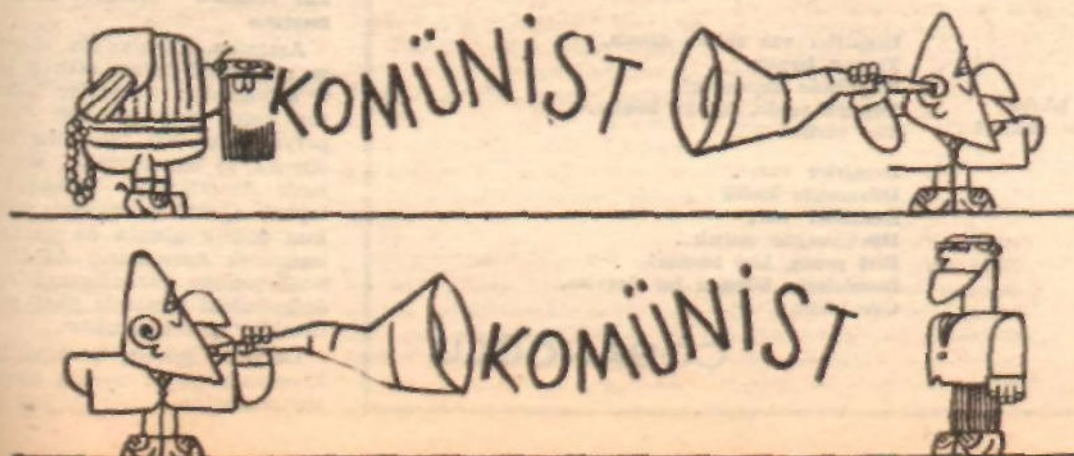
■ Türkiye'deki bütün kamu memur ve hizmetlilerini temsil eden Türk - Persen Konfederasyonu ile Türkiye Belediyeleri Zabıtası Sendikaları Fe*derasyonu, İstanbul* kamu personelleri sendikaları ve TÖS, 6 Temmuz pazar günü İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda büyük bir direniş toplantısı düzenlemişlerdir. Toplantıda Personel Kanunu fiyaskosu, Emekli Sandığının kötü *yönetimi, Sendikalar* Kanunu aldatmacası, Memur Yardımlaşma Kurumu ve askerlikte er olarak geçen hizmetlerle ilgili konular, yetkili kişilerin ağzından açıklanacak, tüm memur ve hizmetliler, personel kanunu engel*leyenlere ve emekçi düşman*larına karşı ortak direnişe çağırılacaktır.

Lenin toplatıldı

■ Habora Yayınevi'nin yayınladığı Lenin'in «Sosyalizm» *adlı eseri* 5. Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla toplatılmıştır. Polisler, ellerinde arama kararı olmadığı hal'e toplama sınırını da aşara'. yayınevinde arama da yaparak buevinde arama yaparak kanunsuzlukta bulunmuşlardır. Ö*te yandan yine Lenin'in* Bilim ve Sosyalizm Yayınları tarafından yayınlanan «Devlet ve İhtilal» adlı eseri de Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi'nce toplatılmış, kitabın sorumlusu Süleyman Ege hakkında «komünizm propagandası» iddiasıyla dâva açılmıştır.

·GÖZ GÖRE · YALÇIN ÇETİN ·

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Tuzaklar karşısında

H*ER sayıda belirttiğimiz gibi,* Türkiye'de anti - emperyalist ve sosyalist hareket, Amerikan emperyalizmi ve yerli işbirlikçileri tarafından hazırlanmış sayısız tuzaklarla karşı karşıyadır. Sol hareketin gücünü kırmak, gelişmesini önlemek için bir yandan faşist rejimlere özgü baskı ve sindirme metodları denenirken, öte yandan da sol hareketin bütünlüğünü bölmek amacıyla binbir entrika çevrilmekte, aynı cephenin insanları «düşman kardeşler» haline getirilerek birbirine düşürülmektedir. Türkiye sol hareketinde şu yada bu şekilde sorumluluk taşıyanlar da, egemen sınıfların art niyet*lerini sezememek gafleti içinde bu tu. klara düşmekte* ve peşlerinden de birçok devrimciyi sürüklemektedirler. «Baskı ve parçalama» metodunu oldukça başarılı biçimde uygulayan halk düşmanları, daha da ileri giderek bir başka tuzak tezgahlamışlardır: Özellikle seçim öncesinde solun devrimci sloganlarını etkisiz kılmak, emekçi halk kitlelerini bir kez daha kandırmak tuzağıdır bu! Nasıl ki Türkiye siyasi hayatına ilk defa TİP'in getirdiği devrimci sloganlar dört yıldan beri bir «ortanın solu» yutturmacasıyla yozlaştırılmış, toprak reformu, devletleştirme, bağımsız dış politika gibi konularda zihinler karıştırılmışsa, *halkın kendi kaderine kendisinin sahip çıkması hareketi* bu yozlaştırılmış sol sloganlarla Amerikancı bürokrasinin vesayetine verilmek istenmişse, son olarak üniversite reformu ve ikili anlaşmalar konusunda da aynı kirli oyun sahneye konmuştur.

GEREK iktidar partisi, gerekse ana muhalefet partisi tarafından «üniversite reformu» konusu, sadece bir tazminat meselesi haline getirilmiş ve CHP bu gözboyama tasarısı için bir bardak suda fırtınalar yaratarak, «devrim için eğitim», «demokratik üniversite» eylemini arka plana atmış, bu sloganlarda ısrar eden ve bu eylemin giderek anti - emperyalist bir nitelik kazanması için savaşan devrimci güçleri «bozgunculuk, yıkıcılık»la damgalamıştır. Bugün hapishane köşelerinde *süründürülmekte olan devrimci gençler, bu tuzağın ve* ihanetin kurbanlarıdırlar. Şimdi bir yeni tuzak da, diğer sayfalarımızda ayrıntılı olarak okuyacağınız gibi, «ikili anlaşmalar» konusunda hazırlanmıştır. *Bilin*diği gibi, aradaki işbirlikçiler ve çıkar ortakları dolayısıyla Amerikan sömürüsünü direkt olarak kendi yaşantısında hissetmeyen, ekonomik ve sosyal alanda asıl düşmanı doğrudan doğruya göremeyen emekçi halk kitlelerinin Amerikan emperyalizme karşı tepkisi, direnişi, ikili anlaşmalar, Amerikan üsleri, 6. Filo ziyaretleri gibi konularda somutlaşmış, sosyalistlerin, devrimci güçlerin *bu yoldaki eylemleri adamakıllı başarılı olmuştur.* 6. Filo Türkiye limanlarına giremez duruma düşmüştür. İşte geçen hafta tantana ile imzalanan ve sözümona «egemenlik, eşitlik, karşılıklılık» ilkelerine dayanan, ama *esasta hiç*bir şeyi değiştirmeyen temel anlaşma ile bu direniş de yozlaştırılmak, etkisiz kılınmak, sol muhalefetin bir silahı daha elinden alınmak istenmektedir.

BÜTÜN bu tertipler, bu tuzaklar, önümüzdeki seçimlerde anti - emperyalist ve sosyalist oy oranının yüzde 3'ün üzerine çıkmamasını sağlamak içindir. Komer'in, Demirel'in, İnönü'nün, Bayar'ın sözlerine dikkat edin. Hepsinin birleştiği bir asgari müşterek vardır. Türkiye'de bağımsızlıktan ve sosyalizmden yana her 3 vatandaşa karşı, Amerikancı ve işbirlikçilerin safında 97 vatandaş olduğunu iddia etmekte, cepheleri buna göre değerlendirmektedirler. Türkiye gibi geri bıraktırılmış bir ülkede kuvvetler dengesinin sadece sandıktan çıkan ve *hangi etkiler altında kullanıldığı malum bulunan oylar*la değerlendirilemeyeceği muhakkaktır. Anti - emperyalist ve sosyalist hareketin gücü, bu nicel değerlendirmenin çok ötesinde, şüphesiz çok daha büyük bir nitel ağırlık taşımaktadır. Ancak sosyalizme giden yolda parlamenter çalışmanın da çeşitli mücadele metodlarından biri olduğunu hiçbir zaman gözden uzak tutmadan, bu imkanı da sonuna kadar değerlendirmek, bağımsızlık ve sosyalizm için oy verenlerin sayısını 3'ten 5'e, 7'ye, hattâ 10'a çıkartmak, bir başka deyişle, Amerikancı ve işbirlikçi cephede görülen 97 kişiyi 95'e, 93'e, hattâ 90'a düşürmek *zorunlu bir görevdir. Bu görevi başarmak, emekçi* halk kitlelerini bir ölçüde de olsa, egemen sınıfların ve Amerikan emperyalizminin hazırladığı tuzaklardan korumak, ancak önümüzdeki seçimlere bütün solun bir bütün halinde, yekvücut olarak girmesiyle mümkün olacaktır. Unutmayalım, 97 kişiden bağımsızlık ve sosyalizm yoluna çekilecek her kişi, Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine vurulmuş kahredici bir darbe olacaktır.

Arkadaşımız Arolat hâlâ hapiste...

20 Mayıs günü gazetecilik görevini yaparken toplum polisleri tarafından yakalanan ve Eyüp Adliyesi'nde tutuklanarak Sağmalcılar Cezaevi'ne sokulan arkadaşımız Osman Saffet Arolat, 48 günden beri hakkında dava açılmadan demir parmaklıklar arkasında özgürlüğünden mahrum bırakılmaktadır.

Evvelce de belirttiğimiz gibi, Mehmet Üretmen'e ait Horoz Çivi Fabrikası'ndaki işçi direnişini izlemek üzere diğer gazeteci arkadaşlarıyla ve bir öğrenci grubuyla birlikte Rami'deki olay yerine giden Arolat, not tutarken toplum polisleri tarafından yakalanmıştır. Daha önce İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın meclis kürsüsünden «fabrika işgallerinin başlıca kışkırtıcısı» olarak suçladığı Arolat zorla yakalandıktan sonra öğrenci arkadaşlarıyla birlikte itile kakıla polis arabasına bindirilmiş, civarda yetkili Rami Karakolu olduğu halde, önceden tertipli Birinci Şube memurlarının hazır beklediği Eyüp polis merkezine götürülmüştür. Arabadan indirilirken adamakıllı tartaklanan Osman Saffet Arolat, bir süre bir mahzende arkadaşlarıyla birlikte bekletildikten sonra önce birinci şube memurları, daha sonra savcı tarafından sorguya çekilmiştir. Arolat, fabrika patronunun garsonunun ve bir toplum polisinin tanıklığına dayanılarak «bildiri dağıtmak, hükümeti tahkir etmek ve işçileri kanunsuz greve kışkırtmak» gerekçesiyle tutuklanmıştır. İlk tahkikat devam ettirilirken polis müdürlüğü, İçişleri Bakanı Sükan'ın talimatıyla, dava dosyasına konulmak üzere «Arolat'ın çok tehlikeli, ıslah olmaz bozguncu bir kişi olduğuna» dair bir raporu da adliyeye göndermiştir.

Olay yerinde gazetecilik görevini yapmak üzere bulunduğu, dergimiz yönetimince verilmiş görev kağıdıyla da sabit olduğu halde, iki kişinin tanıklığı ve polisin raporu üzerine hürriyetinden mahrum edilen Arolat'ın tahliyesi için avukatları Alp Selek ve Muammer Güngör tam dört defa itirazda bulunmuş, çeşitli mahkemelerde yapılan bütün müracaatlar reddedilmiştir. Arolat hakkında ilk tahkikat hâlâ sonuçlandırılmamış ve 48 günden beri dava açılmamıştır.

Arolat, halen Sağmalcılar Cezaevi'nde, Celal Doğan, Sıtkı Coşkun, Mehti Beşpınar, Cemil Gök, Hamdi Ongunsoy, Mustafa Baha Gürcan, Nejat Eyüp Yıldırım ve Nizar Özkaya adındaki öğrencilerle aynı koğuşta yatmaktadır. Bu öğrenciler, son üniversite olaylarında kanunsuz gösteri ve yürüyüş yapmak, molotof kokteyli imal etmek, polise karşı zor kullanmak, devlet malını tahrip etmekten sanıktırlar. Aynı suçtan tutuklanan Mümin Kocagöz, Ayhan Ay, Mehmet Altınkaynak, Feridun Şakar, Sabahattin İçin, Mehmet İyidoğan, Hasan Özaslan, Selahattin Eryüksel, Mehmet Güzel ise ilk duruşmalarından sonra serbest bırakılmışlardır.

TEMEL İKİLİ ANLAŞMA YENİ BİR TUZAKTIR

AMERİKAN emperyalizminin tezgahladığı büyük oyunun bir perdesi daha geçen hafta Ankara'd. sahneye konmuş ve Türkiye Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ile Amerika'nın yeni büyükelçisi William Handley, müzakereleri üç yıldan beri süren ve Amerika ile aramızda' i 54 ikili anlaşmanın yeniden düzenlenmesine esas teşkil eden temel anlaşmayı imzalamışlardır.

İmza töreninin, Türkiye'de anti - emperyalist hareketleri kırmak için yoğun bir «zulüm ve kan» operasyonunun başladığı ve Amerikancı bir AP - CHP koalisyonunun tezgahlandığı sıralara denk gelmesi oldukça manidardır.

Yapılan açıklamaya göre, **«İki taraf arasında bu anlaşma ile öngörülen karşılıklı işbirliği, tarafların egemenlik ve eşit haklarına mütekabilen riayet esasına dayanacaktır.»** Yani, bu anlaşma ile, Türkiye'nin bağımsızlığı tam olarak korunmuş olacak, böylece solun iddiaları kökten çürütülecek ve halkoyunda anti - emperyalist hareketler için hiçbir haklı gerekçe bırakılmayacaktır.

Anlaşmadaki yaldızlı lafların arkasındaki gerçekleri bilmeyenler için, yeni temel anlaşma gerçekten iyi hazırlanmış bir tuzaktır.

Anlaşmanın altından nasıl bir çapanoğlu çıkacağını, «solcu abartması ve kışkırtması» isnadına meydan vermemek için, Kayhan Sağlamer'in Yeni İstanbul Gazetesi'nde yazdığı bir yorumdan parçaları sunarak ortaya koyacağız:

«Temel yasanın ana ilkelerini okurken en çok «eşitlik», «egemenlik» ve «k...şılıklılık» deyimlerine tesadüf ediyoruz. Gerçekçi olalım: Bir defa süper Amerika ile geri kalmış Türkiye arasında tam eşitlikten söz etmek safliktır. İkincisi, karşılıklılık, sadece kağıt üstündedir. Zaten yazarımızın fazlasıyla tutulduğu deyimlerden bir tanesi de karşılıkl-'ur. Türkiye Amerika'da üs kuramaz. Savaş uçakları ve gemileri Amerikan hava alanlarını ve limanlarını vırt - zırt ziyaret edemez. Wa-'ington'daki üç ataşemiliterimiz dışında buradaki 10 bin Amerikan ordusu personeline tanınan imtiyazların aynından yararlanacak askerimiz de yok. Amerikan topraklarında elek-'ronik haberalma tesisleri kurmamız da gereksiz. Nec nerede kaldı karşılıklılık?

Egemenliğe gelince: Ana ilkelerden biri diyor ki: «Müşterek savunma tesisleri üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin kontrolu mutlak ve tamdır.» Yutturmaca ve aldatmacanın dikâlâsı. Bakın nasıl?

Türkiye'de Amerikan nükleer silahları var. Denizaşırı ülkelerdeki Amerikan nükleer silahları, Federal Almanya'da, İtalya'da, İngiltere'de yada Türkiye'de olsun farketmez, tek bir statüye tabidir. Statü, nükleer silahları Amerikan başkanlarının «mutlak ve tam» kontroluna veren bir kanunun gereğidir. Başkan kontr-' yetkisini devredemeyeceği gibi, paylaşamaz da. Amerika'nın kara gözlerimiz için yada AP iktidarı genel seçim arifesinde vatandaşa şirin görünsün diye anayasa kadar güçlü kanunda değişiklik ve Türkiye'ye istisnai muamele yapması düşünülemez.

İçiçe üç daire farzediniz. Dıştaki emniyet kuşağıdır ve orada sadece Türk askerleri görevlidir. Nükleer -'ların emniyetinden yani işin hamallığından Mehmetçik sorumludur. İkinci kuşakta da, taşıyıcı bulunur. Nükleer silahın ya ucuna takılacağı roket yada içine konulacak uçak. Nükleer sila'ı düşman hedefe taşıyacak roket yada uçakta, iki kilit bulunur. Birinin anahtarı, emrini doğrudan Nixon'dan alacak Amerikalı mahalli komutanının, öteki de Türk subayının cebindedir. Her iki anahtar da kilitlere sokulmadıkça, uçak yada roket harekete geçirilemez. İkinci kuşakta Türk askerleri kadar Amerikalılar da görevlidir.

Püf noktası, ortadaki ve nükleer silahların depolandığı dairededir. Burası Amerikalıların «mutlak ve tam» kontrolundadır. Asla bizim değil. Adeta Amerikan toprağıdır. Gazetelerimizin, «Genelkurmay başkanımızın, hattâ cumhurbaşkanımızın ayak basamayacakları Türk toprakları» biçiminde tanımladıkları yerler işte buralardır. Belki ayak basabilirler, fakat rolleri seyircilikten öteye gidemez.»

Sağlamer'in gayet iyi ortaya koyduğu bu gerçekler karşısında karşılıklılık, egemenlik, eşitlik iddiaları baştan suya düşmektedir.

Esasen Amerika'nın Türkiye'ye karşı bir iyi niyet beslemesini beklemek de mümkün değildir. Nitekim bu temel anlaşmanın imzalandığı günlerde Amerika Dışişleri Komisyonu'nda konuşan Cumhuriyetçi Senatör H. R. Gross, Birleşik Devletler'in Türkiye'ye yüzlerce milyon dolarlık askeri ve iktisadi yardım yapmış olmasına rağmen ülkede aylardan beri şiddetli Amerikan aleyhtarı gösterilerin yeraldığını belirterek kendi çıkarları için yaptıkları sözümona yardımları resmen başımıza kakmıştır:

«23 Haziranda Amerika'nın yeni Türkiye Büyükelçisi William Handley, Ankara'ya giderken, şafak vakti meydana inmesini temin için uçağı kasıtlı olarak geciktirilmiş ve sadece ikinci derecede bir görevli tarafından karşılanmıştır. Büyük bir dost olarak tanıdığımız ülkeye Amerikan Elçisi'nin aleyhte gösterilere hedef olmamak için gece karanlığında ve gizlice girmesi gerekmektedir. Bu örnek de, dünya çerçevesinde uygulanmakta olan Amerikan dış politikasının budalalığını ortaya koymaktadır.»

ÇAĞLAYANGİL
— Türkiye'ye yeni tuzak —

BÜYÜKELÇİ HANDLEY
— Komer'in eserini imzaladı —

Amerika için esas olan ne Türkiye'nin egemenlik haklarına saygı, ne eşitlik, ne de karşılıklılıktır.

Yeni imzalanan temel ikili anlaşma ile Amerikan korporasyonlarının Türkiye'deki çıkarları daha da garanti altına alınmakta, Türkiye'nin ileri karakol ve ucuz asker deposu fonksiyonu devam ettirilmektedir.

İkili anlaşmaların, üzerine yaldız vurularak ve gözboyayarak sürdürülmesinde kimlerin çıkarı bulunduğunu ise, anlaşmanın imzalandığı gün Milliyet Gazetesi'nin bir başka köşesinde çıkan şu haber gayet iyi ortaya koymaktadır:

«Geçen 17 yıl içinde yurdumuza en çok Amerikan şirketlerinin yatırım yaptıkları, 7 milyon dolardan fazla nakit sermaye getiren bu şirketlerin bu sermayelerinden 3 milyon dolar fazlasıyla 10 milyon dolar kâr transfer ettikleri anlaşılmıştır.»

Amerika, Türkiye'nin sömürge statüsünü devam ettiren ikili anlaşmaları г rantiye aldıktan sonra, şimdi de anti - emperyalist güçleri tamamen sindirmek ve önümüzdeki seçimlerde Amerikancı bürokrat - toprak ağası - burjuvazi ittifakını politik alanda da gerçekleştirecek Amerikancı AP-CHP koalisyonunu garantilemek için önümüzdeki günlerde yeni yeni tuzaklar hazırlayacaktır.

Devrimc' güçler, bu tuzaklar karşısında gayet uyanık olmak zorundadırlar.

DEMİRLER VAR

Demir kapıların açılır
Bir bir demir kilitleri,

Her gün yığınla devrimci tıkılır
Oraya, sökülüp sökülüp de illikleri...

Demirler var
Halka halk, bileklerde kilitli!
Bilek benim, kilit senin,
Yar bizim!..

Demirler var diken diken,
Perde perde gerili
Damlarında ülkenin!
Ülke benim, damlar senin,
Kor bizim!..

Demirler var saban saban,
Tırpan tırpan
Böğründe toprağın!
Toprak senin, tırpan benim,
Ter bizim!..

Demirler var,
Dövmekte küflü
Demirler var,
Dövülmekte ışıltılı...
Biri senin, biri benim!
Demirlerle bilenen bu devrim,
Gör bizim!..

ÇOBANOĞLU

ARANAN GENÇLİK LİDERİ DEMİR (SOLDA)
— Mücadelemiz emperyalizme karşıdır —

Aranan Öğrenci lideriyle konuştuk

«Kavgamız, Amerika ve onun yerli işbirlikçilerine karşıdır. Ve kavga, Amerika'nın Türkiyeden kovulmasına dek d· am edecektir...»

Süleyman iktidarı, gençlik hareketlerinin yozlaşmasını sağlamak için, geçen hafta içinde yoğun bir «**Öğrenci Avı**»na girişmiştir.

Özellikle İsmet Paşa'nın iktidara «**Yeşil Işık**» yakmasından sonra yoğunlaşan, «**Öğrencileri sindirme hareketi**» sonunda geçen hafta, 75 öğrenci cezaevlerine konulmuş, öğrenci liderlerinden yalnız, FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, İstanbul Üniversitesi Devrimci Öğrenci Birliği Başkanı Deniz Gezmiş ile FKF Yürütme Kurulu Üyesi, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Derneği Başkanı Mehmet Demir, polisten kaçmayı başarabilmişlerdir.

Kavga Amerika'ya Karşıdır

Hakkında «**Gıyabi tevkif**» kararı bulunan ve uzun süredir kaçak hayat yaşayan AİTİA Öğrenci Derneği Başkanı Mehmet Demir, öğrenci liderlerinin neden polise teslim olmadıklarını, bu hareketin ana amacını ilk kez ANT'a anlatmıştır.

«**Kavgamız Amerika ve onun yerli işbirlikçilerine karşıdır. Ve kavga, Amerikan'ın Türkiyeden kovulmasına dek devam edecektir.**» diyen öğrenci lideri Demir, şunları söylemiştir:

«İktidarın, İsmet Paşa ile birlikte oynamak istedikleri oyun ortadadır. Öğrenci liderlerini *teker teker* içeri atmak ve böylece öğrenci hareketleri yozlaştırılmak isteniyor. İsmet Paşa, AP İktidarıyla birlikte, şampiyonluğunu yaptığı demokrasiyi böylece sürdürmek çabasındadır.»

Neden Teslim Olmuyoruz

«Polise teslim olmamamızın bir tek nedeni vardır. Teslim olduğumuz anda hareket geri düşecek ve böylece bundan Amerika ve onun *yerli* işbirlikçileri yararlanacaktır. Hareketin geri düşmemesi için eyleme katılan kişilerin yakalanmaması gerekmektedir

«İçeride elliden fazla arkadaş var. Onlar sanırım üzerlerine düşen görevi Cezaevinde de yapmaktadırlar.

«Bu güne kadar gecekondu harekâtı, radikal işçi ve köylü hareketleri dışında eylemimiz halktan kopuk olmuştur. Öğrenci liderlerinin içeri girmesiyle bu hareket büsbütün halktan kopuk bir özellik alacaktır.

«Kaçmamızın ana nedeni bu*dur, yani öğrencilerin son gi*riştiği hareketin amaçlarını halka anlatmak ve onlarla organik bir bağ kurabilmek içindir.»

İsmet Paşacılar Ne Yapar?

«Öğrenci liderlerinin v eylemde bulunan öğrencilerin teker teker yakalanıp cezaevine konulmasından sonra eylem, gücünden kaybedecektir. Eylül'de bir hareket girişilmek istense dahi İsmet Paşa'nın koltuğu altındaki gençler, yani ortanın solundaki gençlik bu hareketi başaramayacaklardır. Aslında bu gençler böyle bir harekete girişmek bile istemezler, girişemezler.

«Bu gün Amerikaya kur yapan bir İsmet Paşa kendi çizgisi içindeki gençlerin böyle bir eyleme girmesini önler. Çünkü hesapları daha doğrusu seçim hesapları ve küçük oyunları buna göredir.»

Ne İstiyoruz?

«Gençlerin kesin olarak ne istedikleri ortadadır. Yani gençler bağımsızlık, NATO ve benzeri *antlaşmalardan arınmış*, ağacılığı, tefeciliği kısaca sömürücülüğü yok olmuş, üniversite reformu sağlanmış, kula kulluk etmeyen bir Türkiye istiyor.

«Bunu sağlamak içinde devamlı olarak eylem durumunda olmanın bilinci içindedir. Tüm bunları sağlamak için Amerika ve onun işbirlikçileriyle, iş yap*mamın, oyun oynamamın*, küçük seçim hesaplarına düşmenin karşısındadır. Hareket kesin olarak başarıya ulaşacaktır.

«Biz bir anlamda bizden önceki kuşağında günahlarını boynumuzda taşıyoruz. Genç adam bugün bilinçli, atılgan, sorunlara iyi çözüm yolu bulmaya çalışan bir havanın içine girmiştir. Bizden önceki kuşak halka *dönük olmamanın* acısını çekmiştir. Biz aynı hataya düşmeyeceğiz ve yapacağımız her hareketin halka dönük ve halkla birlikte olmasını sağlamaya çalışacağız.»

"Padişahım çok yaşa„

Yaşar Kemal

Gazetelerde bir resim: iki adam elele tutuşmuşlar gülüyorlar. İkisinin de yüzünde mutluluk. Bebecikler gibi ikisi de, saf, temiz... Yüzleri kırış kırış, boyunlarını da uzatmışlar. Birisinin kaşları kalkık, ötekinin dudağı sarkmış... Birisinin ellerinin üstünde lekeler. Kan lekeleri değil, güneş lekeleri gibi lekeler.. Boyları *posları biribirine yakın... Giysileri, yani* elbiseleri usta terzi ellerinden çıkmış. Birisinin kısık gözleri gözlüklerinin altında yitmiş, birisinin kaşları diken diken... Elele tutuşmuşlar, mutlu mutlu gülümsüyorlar. Boşta kalan ellerini de havaya kaldırmışlar, kendilerini seyre çıkmış mahalle kalkını selâmlıyorlar. Daha uzatmayayım, bunlar kim, anladınız: Birisi İsmet Paşa, birisi de Celâl Bey... İki eski Cumhurbaşkanı... Arkalarında Mevhibe Hanım, bir de Özden Toker, bir de Ali İhsan Göğüs... Bir de Nilüfer Gürsoy... Reşide Hanım rahmeti rahmana kavuştuğu için, o yok aralarında... İki mutlu aile... İnönü Celal Bayarın evinin önünde... Şekerlerinden söz ediyorlar. Muhterem İsmet Paşa iki kere çivileme yapmış, kolay mı İsmet Paşa (86) yaşında. Celâl Beye denize girmek yasakmış. Boru mu, (87) yaşında. Çok sağlıklı görünüyorlar. *İsmet Paşa Mevhibe* Hanıma, «Korkma Hanım Celâl Beyin şekeri bana geçmez,» diyor. Celâl Beyin evinin adı «Asmalı Villa...»

Celal Beyin mahallesinde mahalle *halkı İsmet Paşayı, «yaşa Paşa» diye* karşılıyorlar. İsmet Paşa Celal Beye, «Celal Bey» diye hitap ediyor. Öteki Paşaya, «buyurun Paşa Hazretleri» diyor... Sonra gizli görüşme başlıyor aralarında... Bu gizli görüşmede de prostatlarından ve nasırlarında söz ediyorlar.

Celal Bey gazetecilere, «ben de Heybeliye, İsmet Paşa Hazretlerine gideceğim, gideceğim efendim,» diyor.

Uzatmayayım artık... Yukardaki sahneler, fotoğraflar bütün ayrıcalıklarıyla boy boy gazetelerde. İşin aslını bilmeyenler için çok ilginç, çok güzel dostluk sahneleri Cici ihtiyarlar, sarmaşdolaş...

Birisi İsmet Paşa... Bir Osmanlı... Tâ İttihat ve Terakkiden bu yana siyasetin içinde. Kırk yıldır bir milletin kaderiyle oynuyor. Bir milli kurtuluş savaşının iki kişisinden birisi... Bir ihtilâl lideri. Sonra bir ihtilâl hükümetinin uzun yıllar Başbakanı... Sonra Köy Enstitülerini kurmuş, sonra da kendi eliyle gerisin geri kapatmış... Sonra şu kör topal, Allahlık demokrasimizin babası... Ne kadar babası olduğu su götürür ya. Sonra 27 Mayıs hareketinin *düzenleyicisi... Yol göstericisi,* yeşil ışıkçısı...

İsmet Paşanın arkasında, kırk yıllık yöneticiliği altında, insan tarihinin en büyük zulmünü görmüş bir millet... İsmet Paşa çağının *candarmasından dayak ye*memiş, aşağılatılmamış, insanlığına tükürülmemiş hiç bir köylü yok. Bir avuç ağanın ve bürokratın dışında hor görülmemiş bir tek vatandaş yok. İsmet Paşa çağında bir köylü ailesinin yıllık kazancı 17 Türk lirasıydı. Bunu söyleyen Celal Beydi. Vebali günahı onun boynuna... Onun çağında Türkiyedeki insanların ancak yüzde yirmisi okur yazar olabilmişlerdir. Onun çağında Türk halkının sırtından milyonerler yaratılmıştır. Onun çağında muhakemesiz, sorgusuz sualsiz insanlar kurşuna dizilmişlerdir. Onun çağında, Türk köylüsünün yüzyıllık köleliği daha da ağırlaştırılarak sürdürülmüştür. Onun çağının gerçek tarihi iyice araştırılarak yazılacak olursa, insanlığın karşısına bir ibret heykeli gibi dikilecektir. Ağrı dağı büyüklüğünce bir zulüm heykeli...

Ötekine gelince, şu resimde mutlu gülen, İsmet Paşanın elini tutmuş Celâl Beye... O da ötekinin daha yumuşak bir devamıdır. İkili anlaşmalar, Amerikan üsleri, Türkiyenin Amerikalılar tarafından işgali onun eseridir. Demokrasi adı altında *en soysuz bir yalanı uygulayan odur.* Ve vatan ihanetinden ölüme mahkum olmuştur. Ve onun bu mahkumiyetine sebep de şu elini tuttuğu milli kahramandır.

Bu adamlar şimdi elele tutuşmuşlar gülüyorlar. Ne güzel, ne tatlı, çocuksu gülüyorlar... Bebecikler gibi gülümsüyorlar. Her birisinin dudağında Melek güldürdü gülümsemesi... Her bir yanlarından mutluluklar taşıyor. Bu adamlar kendilerine, bir tarih yapmışlar ki, tarih derim sana... Biri Kurtuluş savaşının liderlerinden birisi... Ötekisi de onun çırağı... Hem de hasmı bi amanı... Bütün bir ömür bu hasımlar Türkiye bataklığı üstünde çekişmişler... Bir ömür boyu Türkiye üstünde böyle elele tutuşmuş, böyle mutlu mutlu gülerekten bir ölüm dansı oynamışlardır.

Hiç bir insana, ikinci dünya savaşında bizi harbe sokmayana, Kurtuluş savaşının kahramanına, ilerici küçük gayretle*cin başarısız oyuncusuna haksızlık et*mek istemem... Ama onun damgasını yemiş Türkiye işte meydanda... Daha okur-yazarı yüzde yirmiyi geçmemiş bir memleket. Gene milli geliri devede kulak bir toprak parçası... İşte açlıktan kıvranan, ot yiyen insanlar.. İşte milyonlarca işsiz... İşte dünyanın on geri kalmış memleketinden birisi... Koskoca Osmanlı İmparatorluğunun sonucu bu... İşte böylece bir atom savaşında topyekun ölüme mahkum edilmiş, bütün tutamakları elinden alınmış, insan tarihinin en zavallı halkı haline getirilmiş bir halk... İşte, işte, işte, işte İsmet Paşa... İşte Muhterem Celal Bey... Alın işte! İşte mutlu Türkiyemiz.

Hakkınız var. Ne *deseniz*, ne söyleseniz hakkınız var. Bütün bu kötülükleri siz yapmadınız. Millet bütün bu kötülükleri kendi kendisine yaptı. Başka ne yapabilirdiniz. Gerçekten sizlere haksızlık etmek, *kötü söz söylemek* aklımdan *geçmez*. Koşulları bilmez değilim. Ama elele tutuşmuşsunuz ne güzel, ne mutlu gülüyorsunuz... Ama bebecikler gibi... Gülmeyi hak etmiş insanlar gibi. Diyorsunuz ki, «huzuru kurmuş olarak ömrümüzü tamamlayacağız.» Ha gayret yiğitlerim... Dayanın başarırsınız. Vedat Demircioğlunun katili polisler nerede? Bakın hele, huzur geliyor. Elele tutuşmuş bir milletin vicdanı üstünde tepinmiyor musunuz? Ya Kanlı Pazarın katilleri? Huzur gelecek...: Toplatılan en masum kitaplar... Hapisteki yazarlar... Bu derginin sırtındaki ceza üç yüz yılı buluyor... Dayanın yiğitlerim siz, bu gidişle Türkiyeye siz huzuru getireceksiniz. Bakın *size bir şey söyleyim. Bu iktidarın* başı kim, biliyor musunuz? Amerikan firması Morison'un Türkiyedeki komisyoncusu... Efendilerimiz, Paşalarımız, Beylerimiz bu sonuç bile sizi tarih karşısında ebediyen mahkum etmeğe yeter de artar bile... Yalnız bu...

Elele tutuşmuş gülüyorsunuz. Ne güzel... Çocuklarınız, torunlarınız var. Uzun ömürlü olsunlar... Ne mutluluk... Eviniz barkınız, ününüz, paranız var... Her bir şeyiniz var... Tarihiniz de var... Var mı dersiniz? Evet, o da var. Ama nasıl bir tarih yazdınız, biliyor musunuz? Elele tutuşmuş, gülümsüyorsunuz? Şekeriniz nasıl İsmet Paşam? Geçmişler olsun... Karaciğeriniz nasıl Celâl Beyimiz? Büyük geçmişler olsun... Haydi hayırlısı...

Sansür skandalı: İnce Memed'in filmi yasaklandı!

YILLARDAN beri Türk filmciliğinin başına bir bela kesilen «sansür», nihayet en büyük skandalını da yaratmış ve uluslararası ün sahibi Yaşar Kemal'in «İnce Memed» isimli romanının filme çekimini yasaklamıştır!

Bilindiği gibi, Yaşar Kemal, birinci cildi Türkiye'de 100 binin üzerinde satılan ve başta Amerika, Sovyetler Birliği, Çin olmak üzere çeşitli ülkelerde 25 dile çevrilerek yayınla-r̵n İnce Memed adlı romanının ikinci bölümünü de geçen yıl tamamlamış bulunuyordu. Romanın ikinci bölümü Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetesi Hürriyet'te aylarca tefrika edildikten ve milyonlarca vatandaş tarafından okunduktan sonra kitap olarak yayınlanmış ve birinci baskısı da kısa zamanda tükenmiştir.

Bu arada Şeref Film, İnce Memed'in ikinci bölümünü «İnce Memed, Şahinim» adı altında filme çekmek için teşebbüse geçmiş, filmin senaryosu da bizzat Yaşar Kemal ile rejisör Lütfi Akad tarafından yazılmıştır. Ve çekime başlayabilmek için senaryo sansür kuruluna gönderilmiştir.

Skandal bundan sonra başlamıştır. 9 Haziran 1969 tarihinde toplanan sansür kurulu, yaptığı incelemeden sonra 91122/4533 dosya numaralı şu kararı vermiştir:

«Senaryo genel havası itibariyle, milli rejime aykırı olan siyasi, iktisadi ve içtimai ideoloji propagandası yapar, askerlik şeref ve haysiyetini rencide eder, memleketin emniyeti ve inzibatı bakımından zararlı ve suç işlemeğe teşvik eder bir durum taşıdığından nizamnamenin 7. maddesinin 5, 7, 8 ve 9. maddeleri gereğince filme alınmasının sakıncalı bulunduğuna ekseriyetle karar verilmiştir.»

Bu utanç verici kararın altında ise şu imzalar yer almaktadır: İçişleri Bakanlığı'ndan Sahir Behlülgil, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden 9. Şube Müdürü Feriha Sanerk, Genelkurmay Başkanlığı'ndan Albay Hayati Dinçer, Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nden H. Fuat Yediç, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan Fevzi Körüklü...

Nedir bu milli rejime aykırı ideoloji propagandası yapan, askerlik şeref ve haysiyetini rencide eden, memleketin emniyeti ve inzibatı bakımından suç işlemeğe teşvik eder bir durum taşıyan konu? Yaşar Kemal'in ağzından dinleyelim:

«Birinci ciltte ortadan kaybolan İnce Memed, yıllar sonra tekrar meydana çıkarak Vayvay Köyü'ne gelmektedir. Köy ile Ali Safa Bey arasında büyük bir mücadele vardır. Ali Safa Bey, köyün topraklarını zaptetmek istemektedir. Memed hiçbir şey yapmadığı, sazlıkta bir yere saklandığı halde, sadece onun orada bulunmasının verdiği güç köylülerin Ali Safa Bey'e karşı direnmesini güçlendiriyor. Mücadele uzun sürüyor ve nihayet İnce Memed, Ali Safa Bey'i öldürmek zorunda kalıyor. Daha sonra asıl köyü olan Değirmenoluğa gidiyor. Orada da görüyor ki, daha önce öldürdüğü köy ağası Abdi'nin yerine onun kardeşi Hamza gelmiş. Ve Abdi'yi mumla arıyor. Köylü neredeyse Memed'in öldürdüğü Abdi'yi ermiş ilan edecek. Memed bu kez ikinci ağayı, Kel Hamza'yı da öldürüyor ve yine birinci kısımdaki gibi atına atlayıp ortadan kayboluyor.»

Bu Anadolu'nun her köşesinde, özellikle güneyde sık sık görülen toplumsal bir dramın hikayesidir. Ama sansür kurulu birtakım düzmece gerekçelerle, yurt gerçeklerini örtbas etme görevini östlenmiştir. Üstelik, bunu cahilce, yapmaktadır. İşte yine Yaşar Kemal konuşuyor:

«Milli rejim ne demektir? Bu soyut bir laftır. Sansürdeki adamların ne kadar cahil olduğunu gösterir. Bu cehaletteki adamların senaryoyu anlayabilmeleri mümkün değildir.

«Siyasi, içtimai, iktisadi ideoloji propagandasının ne olduğunu sorsam ilkokul talebeleri gibi apışıp kalırlar. Bunlar sınıf kışkırtması yaptığımı söylemek istiyorlar. Eğer bu kitapta böyle bir şey varsa, bu ağır bir suçtur. Kitabın derhal toplatılması, Hürriyet'te tefrikanın önlenmesi, benim ve Hürriyet'in sorumlularının şimdi hapiste olmamız ;gerekirdi.

«Askerliği rencide etmeye gelince, romanda tek asker kelimesi geçmemektedir. Kaldı ki, jandarma zulmünü tenkit etmek askerliğe hakaret ise, gerek DP, gerek AP, gerekse CHP'nin yöneticilerinin muhalefet devirlerinde jandarma zulmüne karşı yönelttikleri eleştirilerden dolayı askerliğe hakaretten cezalandırılmaları gerekirdi.

«Şüphesiz dünyanın bir çok ülkelerinde sansür vardır. Ancak sansür çok açık sahnelerin, seks sahnelerinin çıkartılması için kullanılır. Bazı ülkelerde bu dahi işlemez hale gelmiştir.

«İşleme şekline bakarsak, bu sansür kurulu, dışarıdan emir alan, hatta yabancı bir devletten emir alan bir kuruldur. Esasen Türk sansür nizamnamesi faşist İtalya'dan alınmıştır. Kopya edilmiştir. Antidemokratiktir. Anayasamıza tamamen aykırıdır. İnce Memed gibi bir eserin, bütün Türk halkının tanıdığı bir romanın filme çekiminin yasaklanması, belki de bu sansür kuruluna karşı yürütülen mücadeleyi başarıya götürmek bakımından bir şanstır. Bu nizamnameyi, toptan anayasaya aykırı olan bu sansür nizamnamesini toptan iptal ettirmek için Danıştay'a başvuracağım. Eğer Türk sansüründen çıkaramazsam, romanım İsveç'te, Bulgaristan'da, Fransa'da yada İtalya'da çevrilmek imkanını bulacaktır. Benim ısrarım, yirminci yüzyılda her millet için yüzkarası olabilecek bir sansür kurumunun ortadan kaldırılmasıdır.»

Yaşar Kemal'in filme çekimi yasaklanan İnce Memed'i 25 dile çevrilmiştir.

İnce Memed'in birinci cildinin filme çekilmesi meselesi de, hayli tartışmalı bir konuydu. Onun neden hâlâ filme alınmadığını sorduk. Yaşar Kemal söyledi:

«İnce Memed'in birinci cildini 1964 yılında Amerikan şirketi 20. Century Fox'a sattım. Amerikalılar o yıl bu filmi Türkiye'de çevireceklerdi. Herşeyi tamamdı. Hattâ, Newyork Times Gazetesi'nde İnce Memed'i, o yıl çevirecekleri filmlerin başına alarak ilan ettiler. Daha sonra birdenbire Amerikalılar Türkiye'ye geleceklerini bildiren bir telgraf çektiler. Bir hafta sonra da gelmeyeceklerini bildiren bir telgraflarını aldım. O zaman neler olup bittiğini anlayamadım. Film çevrilmedi.

«Yeni yeni öğreniyorum ki, Fox, elindeki senaryo ile üç defa Türkiye Hükümeti'ne başvurmuş ve T:rkiye'de çevrilmesi üç defa da bizim hükümet tarafından reddedilmiş. Ve yine kulağıma geldiğine göre, Türkiye Hükümeti, Fox'tan, bu eserin başka bir ülkede de çevirilmemesi için ricada bulunmuş.

«Türkiye tarihinde bir yerli roman ilk defa yabancı bir şirket tarafından alınarak çevrilmeye teşebbüs edilmiştir. Bu, Türkiye gibi bir memleket için ilginç bir olaydır. İnce Memed'in yabancılar tarafından çevrilmesinin önüne geçilmesi de gayriinsani ve gayrimilli bir davranıştır. Bunun hesabını Türk halkıyla birlikte elbette AP iktidarına soracağız.»

R.h. - Pozitif Kan isteniyor

R.h. - Pozitif Kan isteniyor!

Türk halkı yeni bir ergenlik çağının eşiğinde. Daha yoğun bir yaşantının özlemi içinde kanı kaynıyor. Koşsun, atlasın, öğrensin, sevişsin, dünyaya kucak açsın, gönlünü, toprağını gönendirsin istiyor. Ama üvey anaları başında zebellâ, ağlasa da, debelense de, salmıyorlar güzelim kızanı Ortaçağ kundağından; dertop edip yatırmışlar allahlık bir salıncağa, sallabaş olsun diye, karınca duaları okuyaraktan avaz-avaz, sallıyorlar vire. Ve durulsun diye kan, sülükler yapıştırmışlar şakaklarına... Ağalar, tefeciler, kompradorlar....

O da yetmiyor, birbirine kırdırıyorlar halkı... Su diye, Toprak diye, Karı - Kız diye, Sünni - Alevi diye, Kürt diye, Tarikat diye, Parti diye vuruşturuyorlar güzelim insanları... Anadolu'nun ayağa kalkacak gücü, akla karayı seçecek feraseti kalmasın diye... Yoksa neden herkesin götünde bir lüver?.. Yenileyin bir de maç çıkardılar başımıza. Kırıkkale cenginden canını zor kurtarmış bir arkadaş anlattı: Şiş, muşta, Kama, pala, sis bombası, göz yaşartıcı bomba, süngü, tabanca, mavzer her çeşit silâh vardı, bir top eksikti, dedi... Ya o sorum - sorum sorulası sorumluların vurdum - duymazlığı! Anti - toplum polisi müdür muavini, Bay Erzen, kafasına demir çubuk yemiş; adam hâlâ, Kırıkkaleliler penaltıyı atsalardı, bütün bunlar olmazdı, buyuruyor... Bu gidişle yakında, gladyatörlü, yırtıcı hayvanlı Roma şenliklerine de başlarız! Zaten Efes'de düzenlenen son Kermeste Belediye Başkanı, Kaymakamı, Meclis üyeleri, Roma senatörü kılığına girip, toga'larla, sandallarla filân... velinimetlerine övgüler okumuşlar. Ve söylentiye göre, Belediye Başkanı, herhalde Meryem Ana Kilisesindeki papazdan öğrenmiş, Kolunu Ankara yönüne uzatmış, ve Ecce plus quam Salomon hic, (İşte Salomon'dan da büyük bir Süleyman) diye haykırmış... Bunun üzerine o Salomon'dan da büyük Süleyman Borç yiğidin kırbacıdır, diye böykürmüş. Sanmayın, matrak olsun diye anlatıyorum bu Caligula'nın atının ağzına lâyık vecizeleri; halkımın çektiği onca sıkıntının böyle fütursuzca alaya alınması karşısında kan ağlıyor içim. Üstelik bu alaylı festival maskelerinin deliklerinden kan bürümüş gözler bakıyor gözlerimize. Onlar ki, diye bağırıyor Salomondan büyük Süleyman, milleti kırbaç altında yaşatmak istiyorlar! Bu, tabii, yurduna, halkına can borçlu yurtseverlere, solculara, sosyalistlere taş! Bu söz, üniversite kapılarında, Taksim'ler'de gençlerin üstüne sıkılacak yeni kurşunların, karakollarda yenecek yeni dayakların habercisi!... Romalı beylerimiz kan istiyor çünkü... Halkı mecalsiz kılmağa, üstüne ölü toprağı serpmeğe sülükler, aşiret, toprak, tarikat ve futbol kavgaları yetmez oldu gayrı. Halkı Ortaçağ kundağında zaptetmek için daha çok, daha çok kan lâzım... ki kalkamasın ayağa, seçemesin akla karayı!.. Ve Vahşetdinler, Kan gövdeyi götürecek! diye uluyorlar. Bilmiyorlar ki, o dökülecek kan gövdeyi, devrimci gövdeyi, ergeç, emekçi iktidarına götürecektir, ve yükselecektir devrim yapısı... Ne diyor Nâzım:

Bir yürek çarpıntısı var her putrelinde,
her tuğlasında, her kerpiçinde.
Yükseliyor, yükseliyor yapı
Kanlar içinde.

Hem yavaş yavaş da beliriyor bunun işaretleri... Gece gün, toplum polislerini gençleri falakaya çektikleri merkezlerinin ta karşısındaki, Resim Heykel Müzesinde açılmış olan Fransız Resim sergisinde asılı solcu Picasso'nun önünde el-pençe nöbet beklerken gördüm...

Can YÜCEL

SEÇİM SANDIĞI

Kapitalist - bürokrat ittifakına doğru...

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, İnönü - Bayar yakınlaşması, kapitalist - bürokrat ittifakı ve aydınlara düşen görevlerle ilgili olarak basına aşağıdaki demeci vermiştir;

BAYAR - *İnönü yakınaşması, halkın sırtından oynanmak istenen yeni bir oyunun* ilk adımları olarak mütalaa edilmelidir. Sermayedar sınıf ile bürokratlar ittifakı sağlanarak, halkı ezecek bir iktidar kurulmasına çalışılıyor. Bayar'ın: **«Günlük siyaset içinde olmadıklarını»** söylerken, bir bakıma doğru konuştuğu muhakkaktır. İnönü - Bayar *konuşmaları, uzun vadeli bir planın ilk hazırlıklarını* teşkil ediyor. Bu planın hedefi, devleti sermaye sınıfıyla bürokratlar, yani yüksek memurlar tabakası tekelinde tutmak, uyanan halk sınıflarının iktidara giden yolunu kesmektir. Amerikan emperyalizmiyle içli - dışlı politikayı devam ettirmektir.

Beyler takımı, yani bürokrasi, bugünkü ortamda, halkı ezen egemen sınıf ve tabakalar arasında, belki de en tehlikeli olanıdır. Bunlar 600 küsur yıldır devleti idare etmiş olan sosyal grubu teşkil etmektedirler. Halkı yüzyıllardır asıl ezen bunlardır. İşi derinlemesine incelemeden duruma bakanlar, bürokratları, Avrupa'da olduğu gibi sermayedar sınıfların el ulağı sanırlar. Çiftlik kahyası gibi birşey. Oysa Türkiye tarihinde çiftlik sahibi, kahyanın emrinde olmuştur. Evet, ne toprak sahibi, ne fabrika, banka sahibi oldukları, ne de dış ticareti ellerinde tuttukları halde, devleti yönetenler kadrosu yani bürokratlar takımı, halka da, halkı sömürttükleri toprak ağalarıyla, sermayedarlara da yüzlerce yıl hükmetmişlerdir.

BU nasıl olmuştur? Ekonominin de, politikanın da Türkiye'nin tarihi şartları içinde bu yüksek memurlar tabakasının tekelinde bulunması, onlara bu imkanları sağlamıştır. Tarihimizde yönetici kadro, devletçi üretim ilişkilerine dayanarak doğmuş ve kendisini eğemen bir duruma getirmiştir. Osmanlılarda, bilindiği gibi toprak, devlet malıydı. Yönetici kadro has - tımar - zeamet yoluyla topraklara tasarruf ederdi. Keza yönetici kadro gedik, narh ve daha başka yollardan da ekonomiyi tekelinde bulundururdu. Cumhuriyet devrinde ise, devletçilik sistemi bürokratlara aynı imkanları sağlamıştır. Devlet mülkiyetine dayanan sosyal ilişkilerde, Osmanlı tipi merkeziyetçi, ceberrut devlet yönetim şekli birlikte yürütülmüştür. Ve böylece meydana gelen üst yapı, 1950'de bürokratların siyasi temsilcisi CHP iktidardan düştüğü halde, bürokratlara hâlâ nüfuzlarını muhafaza ettirmektedir.

Sermaye sınıflarının temsilciliğini yapan AP *yöneticilerinin zaman zaman* **«iktidarda mıyız, değil miyiz?»** diye feryat etmelerinin nedeni **budur.** Gerçekten AP iktidarda olduğu halde, sermayenin açık diktasını kuramamaktadır. Bürokratlarla aralarındaki sandalye kavgası ve Türkiye'deki ortamın, halktan yana, hızla değişmesi; Anayasa müesseselerin *nisbeten rahat bir şekilde çalışmasına* ve halka yararlı olmasına imkan vermektedir. Amerikalıların tasarladığı plan gerçekleşir ve sermaye sınıflarıyla bürokratlar elele verirlerse, Anayasamızın halka sağladığı hak ve hürriyetler büsbütün kısıtlanmak istenecektir.

Bürokratı da, sermayedarı da, ağası da halkın *karşısında olan sınıf ve tabakalardır.* **Bürokratlar** bunların en az tehlikelisi olanı değildir. Halkı yüzyıllarca ezmiş olmanın onlara kazandırdığı bazı yetenekler, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu devrimci ortamda, bürokratlara etiket değiştirerek, halkı yeniden ezmek imkanları verebilir. Sonra unutulmamalıdır ki, Amerikan emperyalizmine kapılarımızı açan, bürokratlar olmuştur.

BUGÜN sosyalist geçinen bazı kimseler, bürokratların iktidarı alması için gayret sarfetmektedirler. Onlara göre sosyalizme kestirme olarak, ancak bu yoldan gidilebilirmiş. Bu beylar sosyalizmin sadece bir takım ekonomik reformlar reçetesinden ibaret olmadığını, sosyalizmin herşeyden önce emekçi sınıfların, halkın iktidarı demek olduğunu unutmuş görünüyorlar. Bazı sosyalistler de, biçare bir burjuva eklektizmini, yani her şeyin iyi tarafını alıp, kötü tarafını atmayı sosyalist düşünce metodu ile karıştırarak, bürokratların devrim hareketinde sağlam bir müttefik olabileceğini, hattâ sosyalizme kazanılabileceğini ileri sürüyorlar; ve böylece bürokratla: iktidara iteliyenlerle birleşiyorlar.

Bürokratlar tabakası içinden, halktan yana olanlar çıkabilir; çıkmaktadır **da.** Bunlar halkla elele verebilirler. Buna ancak seviniriz. Bunlar kişisel davranışlardır. Ama Türkiye'yi ergeç sosyalizme götürecek olan bugünkü ortamda bürokratlara bir sosyal grup olarak öncülüğü verecek her teşebbüs, halkın iktidara gelmesini geciktirmeye ve merkeziyetçi, ceberrut, Osmanlı tipi devlet yönetiminin, bu sefer de sosyalizm etiketi altında halkı ezmesine yolaçar. Emekçi halkımız için bugün en büyük tehlike, *Bayar - İnönü yakınlaşmasının ilk adımını* teşkil ettiği sermaye - bürokrat ittifakının, bu seçimler sonunda gerçekleşmesi ihtimalinde gizlidir.

TÜRKİYE'de bugün her zamandan çok, *aydınlarımıza ağır görevler düşmektedir.* **Ama, aydınlarımızın bu ağır görevleri başarabilmeleri için, halkımızla kopuk yaşantılarını değiştirmeleri ve köylere giderek, köylü vatandaşlarımızla, onların anlıyacağı dilde dertleşmeleri zorunludur.** Bizim aydınlarımızdan çoğu, aydın olmayı, *fetvalar vermek* **ve** *hazır kalkınma reçeteleri* sunmaktan ibaret sanıyorlar. Aslında aydın olmak, emekçi halk sınıflarıyla içli dışlı bağlar kurarak gerçeklerin içyüzünü halktan öğrenirken, gerçeklerin halk tarafından bilinmeyen yönünü de halka anlatmakla ulaşılan bir mertebedir. Aydınlarımızın büyük çoğunluğu, bu zahmetli işi göze alamadıkları için, *kaçınılmaz şekilde karamsarlığa düşmektedirler.* Ya Türkiye'den büsbütün umut kesmekte, yada halkın dışında kendilerinin mihverini teşkil ettikleri bir mucizevi hareketle Türkiye'nin kurtulabileceği hayaline kendilerini kaptırmaktadırlar.

Türkiye İşçi Partisi kurulduğu günden beri, aydınların bu ters tutumuyla da mücadele etmek zorunda kalmıştır. Çünkü pek iyi bilmekteyiz ki, aydınlar tek başlarına halktan kopuk kaldıkları sürece, geleneksel aczlerini yenemezler ve boş bir gevezeliğin sarhoşluğundan kendilerini kurtaramazlar. Ama şunu da pek iyi bilmekteyiz ki, emekçi halk sınıflarının bugünkü ortamda ağırlık teşkil etmeleri için yürütülen mücadele, aydınlar olmadan çok daha zor başarıya ulaşacaktır. Türkiye'nin kurtuluşu, emekçi sınıfların inançlı ve sevkli çabasının emperyalist güçler ve onların işbirlikçisi durumunda bulunan sosyal sınıfların iktidardan uzaklaştırılmasına bağlıdır. Ancak bu çabanın işçilerin, köylülerin, kısacası emekçi sınıf ve tabakaların bizzat iktidara geçmeleriyle beklenen sonuçları vereceği ve aydınlar kadrosunun bürokratik yönetimiyle, bu sonuçların asla elde edilemiyeceği, tarihi bir gerçek olarak daima gözönünde bulundurulmalıdır. Oysa uzun yüzyılların halktan kopuk yönetimleri altında yaşıyan aydınlarımızdan çoğu, bilmiyerek ve istemiyerek de olsa, halkı küçük görme, halkın gücüne inanmama psikozu içine düşmüşlerdir.

HALKI sevmek, halka inanmak; halktan uzak, büyük şehir yaşantısı içinde düşünce zoru ile elde edilebilen bir ruh haleti değildir. Halkı sevmek ve ona inanmak için, mutlaka halkın içine girmek gerekmektedir. Büyük şehirlerimizde yaşayıp, Türkiye'nin kurtuluşu için *hazır* reçete sunmakla görevlerini yaptıklarına inanan aydınlarımız, seçim öncesinde köylere gitmeli ve köylü vatandaşlarımızın nasıl bir uyanış içinde olduklarını görmelidirler. Milletlerin hayatında 4 yıllık seçim dönemleri, çok kısa sürelerdir. Ekim seçimleri, Türkiye'mizin ve halkımızın kurtuluş yolu üzerinde *çok önemli bir merhale teşkil etmektedir.* **Ama** bu seçimlerde ağa, büyük sermayedar ve bey partilerinin yine başarı sağlamaları ihtimaline bakarak, bu durumun kıyamete kadar böyle süreceğini sanmak, bilime de, gerçeğe de ters düşmektedir.

Kıbrıs'ta nifakın başı: ingiliz üs ve tesisleri

RAUF DENKTAŞ - C
— Anglo - Amerikan emperyali

● Geçen hafta Kıbrıs'tan gelen haberlere göre, Türk liderliğinin Rum yönetimi ile yaptığı ikili görüşmelerden olumlu bir sonuç alınamamıştır. Bu sürpriz de değildir. Sosyalistlerin her zaman belirttikleri gibi, Kıbrıs'taki Türk ve Rum halklarının barışçı bir çözümyolu bulmaları, emperyalizmin etkisi altında asla mümkün değildir. Anglo - Amerikan emperyalizmi Kıbrıs adasındaki çıkarlarını ve üslerini devam ettirebilmek için daima «böl ve yönet» taktiğine başvuracaktır. Aşağıdaki yazıda, İstanbul Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti, İngiliz emperyalizminin Kıbrıs üzerine oynadığı oyunları ortaya koymakta ve adadaki İngiliz üs ve tesislerini açıklamaktadır. Kıbrıs'taki Türk ve Rum topluluklarının niçin bir türlü anlaşamadıklarının gerçek nedeni bu yazıda açıklığa kavuşturulmaktadır.

KIBRIS, **«Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti»** ismi altında İngiltere ve yerli halklar arasında İngiltere'nin iradesi dahilinde TAKSİM edilmiştir. Tarihi gelişimin kronolojik olarak incelenmesi bunun böyle olduğuna doğrulamaktadır. Bugün içinde yaşadığımız durumun tahlil edilişi hiçbir hataya meydan vermeden ve bütün acıları ile sona erdirilmesi, ama gerçekten sürekli barış için sona erdirilmesi, bu noktanın iyice kavranıp değerlendirilmesine bağlıdır.

Bölücü Politika

1955 Nisanında E.O.K.A., Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı için mücadelesini sömürgecilere —İngiliz idaresine— karşı açmıştı. Kıbrıs'ta mevcut diğer ulusal toplum nazarı itibare alınmadan başlatılan bu hareketin tek yönlü oluşu, sömürge idaresine, bu, kendisine karşı olan yönelmeyi bertaraf edip badireden burnu dahi kanamadan ve fakat en kârlı olarak çıkması imkanını sağlamıştır. Rum mücadelesinin tek yönlü olması ve tek yönlülükten sömürgecilerin yararlanması kaçınılmazdı da. Çünkü, İngiltere'nin ileride iki ulusal toplumun gerek birlikte, gerekse ayrı ayrı, fakat diğer ulusal toplumu da dikkate alarak sömürge idaresine karşı girişebilecekleri devrimci bir yönelmeyi önlemek için başvurmuş olduğu, temeli ta tarihin derinliklerine atılmış bir oyundu bu...

1897 Osmanlı - Yunan Savaşı'nda Kıbrıs'lı Rumların Yunanistan'a yaptıkları yardıma ve savaşa katılan gönüllülere, 18. Mayıs. 1881 de çıkarılan önleyici emirnamenin mevcudiyetine rağmen yönetimce müdahale edilmemesi, yüksek komiser Sir Walter Sendall'ın **«Rumlar böyle hareket etmekle vazifelerini yapmışlardır. Türkler de itirazda bulunacakları yerde Rumların bu hareketlerini örnek edinsinler»** şeklindeki beyanatı bunun en iyi kanıtıdır.

Türk toplumunun ekonomik güçten yoksunluğu, sömürgecilere, bundan istifade edip toplumu Rumların karşısına kolayca çıkarmak için iyi bir imkan vermiştir. Türk halkı bol sterlin karşılığı kurulan Özel Polis (Special Police) Yardımcı Polis (Auxiliary Police) Komando Birliği'nde (Mobile Reserve) silahlandırılarak yavaş yavaş halka mal edilen E.O.K.A. teşkilatına, dolayısıyla Rum halkı karşısına çıkarılmıştır. Böylece önceleri İngiliz idaresine karşı

EOKA'CI GRİVAS
— Irkçı bir tutum —

başlatılan Rum ilhak hareketi, toplumlar arası çatışma şekline dönüştürülmüştür.

Türkiye Hükümeti'nin **«statükonun muhafazası»**, yani Kıbrıs'ta İngiliz sömürge idaresinin devamı şeklindeki Kıbrıs görüşü, Türk toplumunun sömürgeci yanında yeralmasında ve onun adına çatışmaya girmesinde rol oynamış büyük etkenlerden birisiydi. Dolayısıyla tek yönlü ilhak hareketine karşı çıkış, ulusal bir toplumun mevcudiyetini ortaya koymak, hayatiyetini devam ettirmek gayesiyle değil, İngiliz sömürge idaresinin devamlılığını sağlamak, yani esaret altında kalmak için bir karşı çıkıştır. Üçüncü Dünya devletlerinin Türk toplumuna karşı takındıkları menfi tutumun sebebi budur. Elan yöneticilik sıffatını yitirmemiş (!) ve bugün, o zaman için söylediklerinin aksini ortaya koyacak herhangi bir beyan veya eylemde bulunmamış bir idarecinin **«Değişen dünyadan bihaber körü körüne bir İngiliz dostluğu güttük.»** şeklindeki ifadesi, Türk toplumunun bu acı fakat gerçek durumunu özetlemektedir.

Türkiye ve Taksim

Önceleri İngilizler gücenmesin diye **«Bizim Kıbrıs davası diye bir davamız yoktur.»** diyen Türk hariciyesi, adada Rum toplumunun sömürge idaresine karşı yürüttüğü mücadele devam ederken, **«Statükonun muhafazası, statüko değiştiği takdirde adanın bütün olarak Türkiye'ye iade edilmesi»** şeklinde görüş değiştiriyordu. 19. Aralık 1956'da İngiltere sömürgeler Bakanı Lennox Boyd'un Avam Kamarası'nda **«Milletlerarası ve stratejik durum müsaade edince», «İngiliz Hükümeti Kıbrıs'taki gibi gayet karışık bir ahaliye Self-determination hakkının tatbiki için muhtelif hal çareleri arasında, adanın taksimi hususunun da ithal edilmesi gerektiğini kabul etmektedir,»** şeklinde açıklaması ve yine Aralık 1956'da Ankara'yı ziyaretinden sonra zamanın başbakanının **«Taksim meselesi hiçbir zaman nazardan uzak tutulacak bir keyfiyet değildir, Türk Hükümeti taksimi şayanı iltifat bir teklif olarak karşılamaktadır.»** şeklindeki beyanıyla yeni bir şekle bürünüyordu. Bu yeni görüşle adanın hepsinden vazgeçip yarısına razı oluyordu Türk hariciyesi.

Fakat bu razı oluş da, Kıbrıs'ın İngiltere için hiçbir zaman ortadan kalkmayacak **«Stratejik durum»** şartına bağlanıyordu. Nitekim kısa bir süre önce İngiltere, 1972 yılına kadar Aden'in doğusundaki bütün üslerden çekileceğini fakat Kıbrıs'tan çekilmiyeceğini açıkladı. Bu, aradan 13 sene geçmesine rağmen Kıbrıs'ın İngiltere için elan stratejik önemini muhafaza ettiğini göstermektedir. Türkiye daha önce, adanın hepsinin kendisine verilmesini de **«Eğer İngiltere adayı terk edecek olursa»** kaydına bağlıyordu ki, iki ayrı görüş arasında tatbikat olarak hiçbir fark yoktu. Ekonomisi bunu gerektirdiği için İngiltere adadan çekilmeyecekti çünkü. Türkiye'de kamuoyu

Birleşik Krallığın Kıbrıs'taki hükümran üs ve tesisleriyle talim bölgelerini gösterir harita

TALİM SAHALAR :
A. Koşşi - Koçyatağı atış mesafesi
B. Akama Bölgesi atış ve bombardıman mesafesi
Ç1, Ç2. Lefkonluk top mesafesi
D. Amphibious harp talim bölgesi
E. Aylos - Vasilios hattı
F. Prastyo hattı
G. Polemitya atış mesafesi. TEHLİKELİ BÖLGE
X. Havadan ateş bölgesi
Y. Yüksek seviye bombardıman mesafesi
Z. Araç uçuş bölgesi

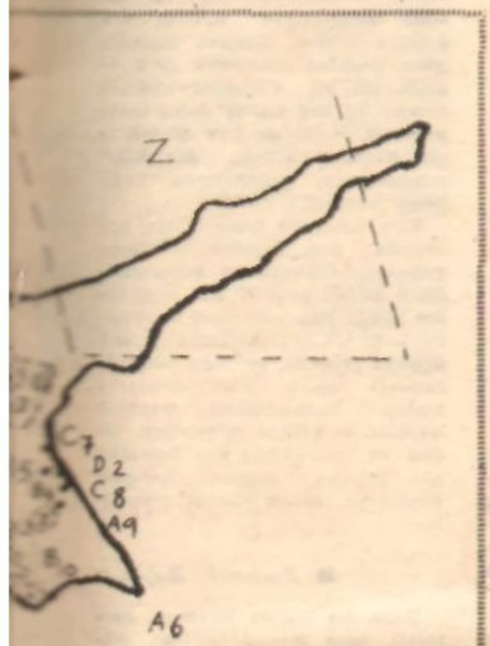
BÖLGELER VE TESİSLER:
A1. Limasol'da
A2. Trodos'ta
A3. Olumpos tepesinde
A4. Terazi yakınında
A5. Çite burnunda
A6. Greko burnunda
A7. Yalya tepesinde
A8. Hesaklis tepesinde
A9. Magusa'da
A10. Lefkoşa uçak alanında

●

B1. Polemitya'da
B2. Larnaka yakınında
B3. Terazi yakınında
B4. Magusa'da
B5. Magusa yakınında
B6. Lefkoşa yakınında
B7. Lefkoşa'da

BAYAR - FAZIL KÜÇÜK
dümensuyunda bir Kıbrıs politikası —

Larnaka yakınında
Lefkoşa uçak alanı yakınında
Magusa yakınında

●

C1. Trodos'ta
C2. Limasol yakınında
C3. Baf yakınınd.
C4. *Ay - İrini yakınında*
C5. Kisusa yakınında
C6. Limasol yakınında
C7. Magusa yakınında
C8. Magusa'da

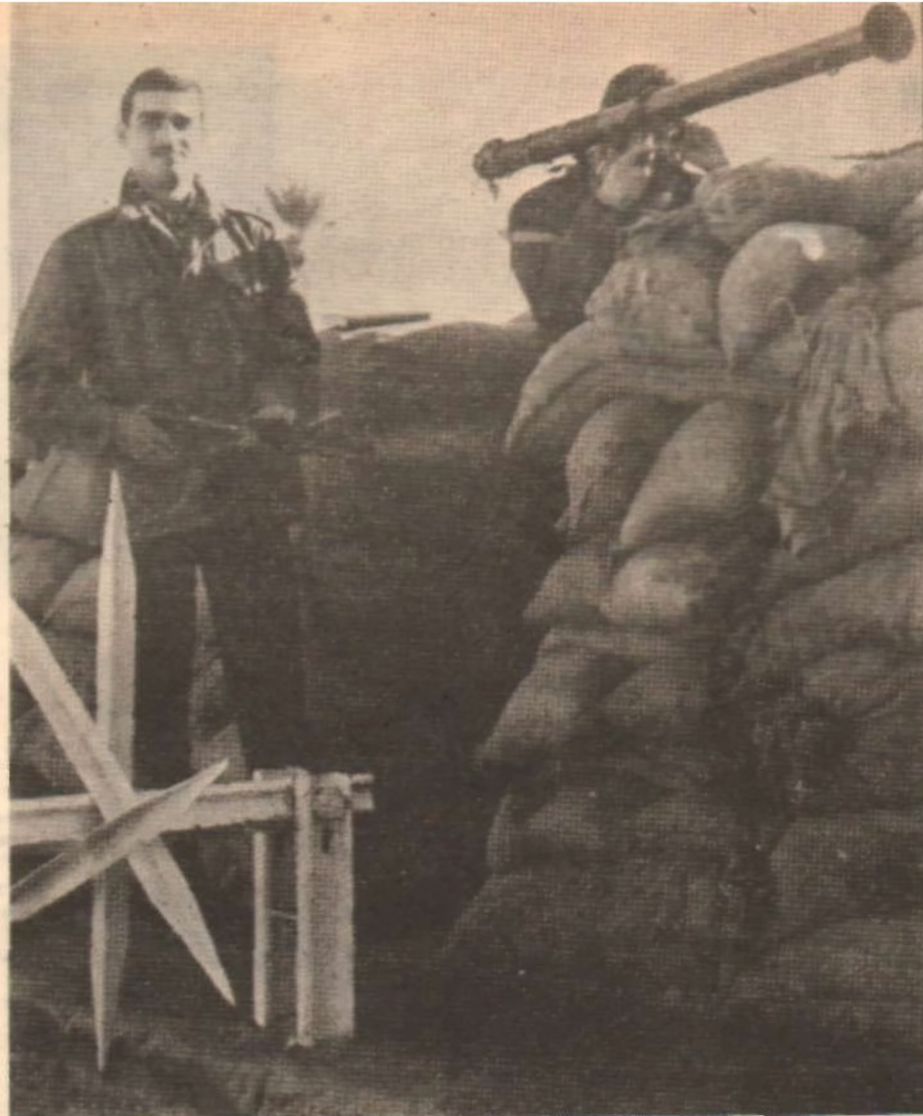
●

D1. Lefkoşa yakınında
D2. Karaolos'ta
D3. Kalopsida yakınında

düzmece mitinglerle Taksim'i kabul ederken Kıbrıs'ta Türk toplumuna da bu görüş sanki ulusal düşüncenin ifadesiymiş gibi benimsettiriliyordu. Ne bu 27/28 Ocak' olayları gibi kanlı olaylar bahasına oluyordu. Bu emrivakide yine Türkiyenin oynadığı etken rol biçimlendirici olmuştur. Türk toplumunun Kıbrıs'ın taksimini benimsemesi, pazarlık masasında, İngiltere'nin Rum toplumuna karşı **«Üslerin elde edilmesi hususunda»** kullandığı bir şantaj vasıtası oluyordu.

İngiliz Tertibi

Kıbrıs problemine müzakere yolu ile bir hal şekli bulunması için 18. Aralık 1958 de Paris'te başlayan ve kesintili

Kıbrıs Türklerinin mücadelesi artık anti - emperyalist bir çizgide gelişecektir

MAKARİOS
— Üslere ne diyor? —

olarak devam eden müzakereler Ocak 1959'a kadar Zürih'te devam etmiş ve uzlaşmaz can düşmanı olarak şartlandırılan toplumların anlaşması için 1 gün kafi gelmişti.

1959 yılı Mart ayı başında Londra'da, Zürih ve Londra anlaşmalarının VIII. kısmının ikinci maddesine uyularak kurulan ve İngiliz üsleri, İngilizlere adada gösterilecek kolaylıklar, tabiyet, mali yardım konularında tasarı hazırlayacak konsey, çalışmalarında pek gelişme kayıt etmedi. Bu çalışma, İngiltere Hükümetinin Türk ve Yunan dışişleri bakanları ile Kıbrıs Türk e Rum liderlerinin İngiliz dış işleri bakanlığında 16. Ocakta beşli bir toplantı yapması çağırısına kadar devam etti. Yapılan toplantıda İngiliz delegesi üslerin asgari yüzölçümünün 122 mil kare olması gerektiğini —ilk teklif 167 mil kare idi— bundan daha fazla bir kısıntıya İngilterenin razı olmadığını bu kabul edilmediği takdirde BAĞIMSIZ BİR KIBRIS için o güne kadar yapılan çalışmaların —Zürih ve Londra anlaşmaları da dahil— suya .. ceğini bildirdi. Bu, İngiliz.lerin ulaşılacak neticenin kendi menfaatlarına olması için biçimlendirici rol oynadıklarını ortaya koymaktadır.

5 Şubat'ta Sömürgeler Bakanlığı müsteşarı Julian Amery, kesilen görüşmelere yeniden başlamayı sağlamak için Kıbrıs'a geldi. 10 Şubat'. yeniden kesilip 23 Şubat'ta yeniden başlayan ve dört ay süren görüşmeler 1. Temmuz 1960 tarihine kadar devam etti. Yaklaşık olarak onaltı ay devam eden üs müzakereleri neticesi şuydu: Kurulan Şekli Bağımsız Kıbrıs Cum.uriyeti topraklarında, iki ayrı yerde olmak üzere, 258 milyon metre karelik (Türkiyedeki Amerikan üslerinin toplam yüz ölçümünden yedi buçuk defa fazla) hükümran İngiliz üsleri mevcut olacaktır.

İngiltere'nin üs olarak gerçekleştirdiği Taksim'i belgeleyen ve 19 Şubat'ta Londra'da imza edilen Zürih anlaşmasına ek protokol şöyledir:

«Büyük Britanya ve Şimali İrlanda *Birleşik Krallığı Hükümeti, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin* kurulması hakkında Yunanistan ve Türkiye hükümetleri reislerinin 11 Şubat 1958'de Zürih'te tanzim ve tasvip ettikleri Kıbrıs Cumhuriyeti anayasasını tetkik ederek 11 ila 16 Şubat 1959 tarihlerinde Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık hariciye vekilleri arasında yapılan istişareleri nazara alarak beyan eder ki:

A — Aşağıda B. kısmında yazılı taleplerin kabulü şartıyla Yunanistan ve Türkiye hükümet reisleri tarafından tasvip edilen vesikaları Kıbrıs meselesinin nihai hal tarzı hakkında da mutabık kalınmış temel olarak kabul eder.

B — İngilterenin tam hakimiyeti altında kalacak iki bölge (a. Ağrotur, Piskobu, Paramal ve. b. Dikelya, Pergama - 1 - Aynıkola, Ksilofağu) dışında Kıbrıs Ada üstündeki hakimiyetini Kıbrıs Cumhuriyeti'ne aşağıdaki şartlarla devre amadedir:

1 — Yukarıda zikredilen iki bölgenin askeri üs olarak kullanılmasını mümkün kılmak için lüzumlu olan ezcümle ilişik ekte yazılı haklar dahil bütün hakların Birleşik Krallık Hükümeti'ne sağlanması ve İngiliz hakimiyeti altında kalan bölgelerin bütünlüğü ve Birleşik Krallığın yukarıda atıfta bulunulan hakları istimali ve istifadesi hakkında Yunanistan, Türkiye ve Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından teminat verilmesi.

....

E K

Ingiliz hakimiyeti altında kalacak bölgeler dolayısıyla aşağıdaki hakların tanınması gerekecektir:

a — Askeri ve diğer tesisleri muhtevi mevcut küçük mevkileri TAHDİTSİZ VE MÜDAHALE OLMAKSIZIN kulanmağa ve bu mevkiler içinde, muhafaza ve müdafaa ve Birleşik Krallık Hükümeti tarafından müsaade edilmeyen HERKES TARD HAKKI dahil olmak üzere tam kontrol istimaline devam etmek;

b — Yukarıda zikredilen bölge ve mevkiler arasında personelin ve her türlü levazımatın buralara ve buralardan nakil için yol, liman ve diğer kolaylıkları serbestçe kullanmak.

c — Mağusa'daki muayyen liman kolaylıklarını kullanmağa devam etmek.

d — Su, telefon, telgraf, elektrik kuvveti vesaire gibi âmme hizmetlerinden istifade etmek;

e — Askerlerin talimi için tesbit edilecek bazı yerleri kullanmak.

f — Lefkoşe Hava meydanını, meydanda veya meydana bağlı, lüzumlu bütün bina ve kolaylıkları, lüzumlu gördüğü herhangi bir nisbette kullanmak;

g — Kıbrıs Cumhuriyeti ülkesi üzerinde tahditsiz uçmak.

h — Kıbrıs Cumhuriyeti ülkesi üzerinde ika edilmiş bazı suçlar bakımından İngiliz kuvvetleri hakkında Kuzey Atlantik Andlaşması'nda taraf devletlerin kuvvetleri statüsüne ait andlaşmanın VII. maddesinde derpiş edilen ile mukayese edilebilir nisbette kaza hakkı *istimal etmek.*

i — Bölge ve mevkilerde Kıbrıs'ın diğer kısımlarından gelen işçileri serbestçe istihdam etmek;

j — Birleşik Krallığın Kıbrıs'taki üs bölgelerini ve tesislerini müessir bir şekilde kullanmak için teknik bakımdan zaman zaman lüzumlu telakki edebileceği bütün ilave küçük mevkileri ve ilave hakları kullanmayı Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti ile istişareden sonra elde etmek.»

Sonuç

İcabında halkların karşılıklı muvafakati alınarak sayıları artırılıp azaltılabilecek, yani halkların iradesine bağlı Türk ve Yunan Alayları ile kıyaslanmasına imkan olmayan emperyalist İngiliz üsleri şu anda toplumların çatışmasının temel unsurudur. Toplumlar arası barışın Kıbrıslı olmayan yabancılara yönelecek vasatı hazırlayacağı aşikardır. Barışın yabancılarca -İngilizlerce- istenmeyeceği ortaya çıkmaktadır böylece.

Ek protokolün tetkikinde görüldüğü üzere, Kıbrıs'a verilen şekli bağımsızlık, üsler karşılığındadır. Üslerin istenmemesi halinde -riski İngiltere'ye ait olmak üzere- Kıbrıs'ın İngiltere tarafından tüm olarak yeniden istilası söz konusudur. Buna rağmen bu üslerin devamlılığı için toplumlar arası çarpışmanın provokatörlüğünü yapan İngiltere'nin bu durumu nazarı itibare alınmadan varılacak bir çözüm şekli ne türlü olursa olsun geçici olacak ve geçecek zaman yeni çatışmaların tezgahlanması ve hazırlığının yapılması dönemi olacaktır.

Toplumlar, *temel düşmanlarını* teşhis edip saklandığı paravanalar ardından ortaya çıkarmadıkça ve ona yönelip onu yok etmedikçe huzur ve refah demek olan BARIŞ, Kıbrıslılar için maalesef gerçekleştirilemeyecektir.

Orman Vurgunu Röportajı II

Aracılar ve bürokratlar köylüyü nasıl eziyorlar?

Yılda 110 liraya boş midelerle yarımından kuşkulu ağaç kesen orman köylüleri

110 lira ile bir insanın bir yıl yaşamasına imkan var mıdır?

Zonguldak ilinin Ulus İlçesine bağlı orman köylerinde yaptığımız incelemeler sırasında 110 lira ile bir yıl yaşanabileceğini gözlerimizle gördük. Ulus İlçesi'nin orman köylerine çıktığımda (kendim de Ulus'luyum) kesim mevsimi idi. Köylüler çoluk çocuğuyla yol kıyısındaki ara depolarda, güneşin altında ağaç istif ediyorlardı. Öğle yaklaşırken çocuklar çevreye dağıldı. Bir süre sonra kucakları mantar dolu istif yerine döndüler. Üçer beşer kümeler halinde öğle yemeğini yiyen 50 kadar orman köylüsünün yediği yemek, ayran, mantar ve mısır ekmeğiydi. Çocukların topladıkları mantarı közde pişirip mısır ekmeklerine katık ediyorlardı.

Güneyören, Zonguldak İli'nin Ulus İlçesi'ne bağlı bir orman köyüdür. Üç mahalleden meydana gelen bu köyde 89 aile yaşamaktadır... Tabii, buna yaşamak denirse! Tüm Anadolu köyleri gibi Güneyören köyünde de insanlar tok, çocuklar bakımlı ve hayvanlar besili değil. Köy, yeşilin bütün tonlarını bulabileceğiniz çam kokularıyla çiçek kokularının birbirine karıştığı bir orman içerisinde yerleşmiştir. Köyün arazisi olmadığı için ekim yapılamıyor, yapılsa da çok az... Hayvancılık ise köyün ihtiyaçları nisbetinde gelişmiş. Güneyören'lilerin başlıca gelir kaynakları orman işçiliği

Güneyören'liler her yıl baharla birlikte, orman işletmesince önceden damgalanan ağaçları kesmek üzere ormana giderler. Çoluk çocuk ve öküzleriyle birlikte.

Ağaçları testere ile keserek devirirler. Sonra balta ile dallarından ve yapraklarından ayırırlar. Bir çift öküzle orman içindeki yolun kenarına kadar çekerler. Ara depo denen bu yerde ağaçları kabuklarından ayırırlar ve istenen ölçülere göre keserek istif ederler.

Bu yıllardır böyle devam edip gelirdi ve Güneyören'lilerin cebine her yıl bu işten 110 lira geçerdi. Ama bu yıl, bu böyle olmadı. Güneyören'liler, Kasabadaki halk yanlısı kaymakamın, ilk öğretim müdürünün, ilk öğretim müfettişinin ve devrimci Ulus Postası Gazetesi'nin teşviki ile bir orman kooperatifi kurdular. Ve aracılara karşı birleştiler.

■ *Kooperatif Savaşı*

Kooperatif kurulmasında başlıca iki güçlükle karşılaşılmaktadır. Köylüler kooperatifin kendileri için yararlı olacağına, aracıyı ortadan kaldıracağına geç inanmaktadır. Sonra bir kooperatifin kurulması için gerekli bilgiden yoksundur köylü. Bunlara bir de orman işletmelerinin kooperatifleşmeye karşı çıkan tutumu eklenince iş iyice zorlaşmaktadır. Bu nedenle aydın kesimden birisinin, kooperatifleşmek isteyen köylüye arka çıkması gerekmektedir.

Güneyören'de de bu böyle oldu. Ulus İlçesi İlk öğretim müdürü Nidai Kuru, İlk öğretim müfettişi Metin Bıçakçı, Kaymakam Fikret Toksöz ve Ziraat Odası Başkanı olarak ben, Güneyören'lileri kooperatifleşmenin yararına inandırdık. Sonra ilçenin genç kaymakamı Fikret Toksöz, Güneyören'lilere arka çıktı ve orman kooperatifi kuruldu. Kuruldu ama bu arada adları «SOLCU»ya çıkan ilk öğretim müdürü ve ilk öğretim müfettişi Nevşehir'in bir köyüne öğretmen olarak atandılar. İlk öğretim müfettişi ayrıca komünizm propagandası yapıyor diye şikayet edildi. Köylü sorunlarının büyük bir bölümünün kooperatifleşme ile çözümleneceğine inanan Ulus İlçesi Kaymakamı Fikret TOKSÖZ de, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'ne sürüldü.

Orman köylülerinden yana çıktığı için başka yere sürülen Ulus Kaymakamı Fikret Toksöz

Orman kooperatifi kurulmuştu ama, mücadele bitmemişti. Orman işletmesi, Güneyören'de başlayan kooperatifleşmeği önlemek için elinden gelen bütün çabayı gösterdi. Güneyören, öteki orman köylülerine «kötü örnek» olabilir ve Ulus ilçesi orman köylerinin tümü kooperatif kurabilirdi. Bu takdirde işletme müdürü, ilçedeki aracıların ve aracıların iktidarı Adalet Partisi'nin gözünde «Kötü kişi» olabilirdi. Bunun için orman İşletmesi «Elinden geleni ardına koymamalıydı.» Ve koymadı da...

■ *Ücret Düşürülüyor*

Ağaçların ormanda kesilip, dallarından ve yapraklarından ayıklandıktan sonra ara depo denen orman içindeki yol kenarına çekilmesi ve burada istenen ölçülere göre yeniden kesilerek istif edilmesi işine karşılık, orman işletmesi, köylüye bir ücret ödemektedir. Metreküp başına verilen bu ücret, kesim yerinin dikliği ve ara depoya uzaklığına göre değişmektedir.

Geçen yıl Güneyören'e gittiğimde köylüler ara depoya çektikleri ağaçları istenen ölçülere göre keserek istif ediyorlardı. Bütün gücünü kollarına toplıyarak baltayı havaya kaldıran 61 yaşındaki Hakkı Dengez'in yüzündeki bütün çizgiler geriliyor, boynundaki damarlar ortaya çıkıyordu. Beline bağladığı kuşağın üzerine ip sarmıştı. Ancak bu sayede ayakta durabiliyordu. 18 torunu olduğu söyledikten sonra şöyle dedi:

«Her yıl metreküp başına 34 lira verirlerdi. Bu yıl kesim yeri hem uzak, hem de dik, buna rağmen 24 lira verdiler. Biz kooperatif kurduk diye böyle yapıldığını biliyoruz.»

Yıllık kazancının geçimine yetip yetmiyeceğini sordum, **«Sürünüyoruz, nesini soruyorsun»** dedi.

Orman işçiliği, madenden sonra en ağır işçiliklerden biridir. Üstelik öteki iş kollarında olduğu gibi sigortası, yaş haddi, emekliliği malûliyeti de yoktur. Kesim sırasında sık sık iş kazaları meydana gelir. Koca kütük gencecik bir delikanlının yada parmak kadar bir çocuğun üstüne devrilir.

Emeklilik yaşını çoktan geride bırakmış Hakkı Dengez'in İbrahim ve Ali Rıza adlarındaki iki oğlu geçen yıl kesim sırasında üstlerine devrilen bir ağacın gövdesi altında kalmışlardır. Birinin kolu ötekinin de bacağı kırılmıştı. İki yıl evvel Isırganlı ormanında ağaç altında kalıp ölen 45 yaşlarındaki bir köylüden sonra bu yıl da yine aynı ormanda 30 yaşlarında, köylünün günlerce peşinden ağladığı 6 çocuk babası Satı Van da tomruk keserken devrilen büyük bir ağacın altında kalarak feci şekilde ölmüştür.

Kooperatif kurulduktan sonra Güneyören'e bir başka hava gelmişti. Yaşlılar gençler hava kararıncaya kadar kesime devam ediyorlardı. Köy kadınları bir evde toplanıyorlar ve ormana giden erkeklere gönderecekleri ekmeği birlikte yapıyorlardı. Tüm Güneyören'liler bir aile havasına bürünmüşlerdi. Yaşlılar hafif işlerde çalıştırılıyor, gençler ağır işleri severek yapıyorlardı çocuklar yine öğleye doğru ormandan topladıkları mantarları getiriyorlar ve ateşte közlüyorlardı.

Sofralarında bazı kez, mantar ve ev ekmeğinin yanında yeşil biber de oluyordu. Güle oynaya yemek yeniyor, sonra yine güle oynıya işe koyuluyorlardı.

Bu böyle, tam dört ay devam etti ve üretim geçen yıllara oranla iki kat arttı. Ağaçlar kesildi, dallarından ayrıldı, ara depoya çekildi, istenen ölçülere göre yeniden kesilerek istif edildi. Bu yıl Güneyören'lilerin cebine üç beş kuruş daha fazla geçecek, belki de çay almak için pazara götürüp sattıkları yumurtaları, çocuklarına yedirebileceklerdi.

Sıra odun ve tomrukları ara depodan ana depoya çekmeğe gelmişti. Güneyören kooperatifinin 20 bin peşinle 120 bine satın aldığı kamyon odun ve tomrukları Ulus İlçesi'ndeki ana depoya çekecek ve çoğu odun aracılığı yapan kamyoncuların açıkta kazandıkları paralar köylülerin cebine girecekti. Odun ve tomrukları ara depodan ana depoya çekme hakkını köylülere orman yasası vermişti.

■ *Zorbalık Başlıyor*

Yasa bu hakkı köylüye vermişti, ama orman işletme müdürü Adnan Bozkurt verecek miydi? Kooperatif Başkanı Hüsnü Maden'in İşletme Müdürü Adnan Bozkurt'la görüşmek üzere ilçeye gittiği bir gündü. Halil Topal ile Süleyman Korkut, ara depoda istif edilen odun ve tomrukları bekliyorlardı. Birden orman içinden motor gürültüleri gelmeğe başladı. Gürültüler ara depoya doğru yaklaşmaktaydı. Bir süre sonra on tane kamyon odun ve tomrukları ana depoya çekmek üzere ara depoda durmuştu. Halil Topal, kamyon şoförlerinden birine kendilerini kimin gönderdiğini sordu ve şu karşılığı aldı:

«Tomrukları ilçeye götüreceğiz. Bizi işletme müdürü gönderdi.»

Halil Maden, şoförün bu sözlerini duyar duymaz, arkadaş

TİP Halktan yardım istiyor

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, fukara partisi olan TİP'e vatandaşların paraca yardımını isteyen aşağıdaki mektubu basına açıklamıştır:

«Sevgili Partili Kardeşlerim, Değerli Vatandaşlarım,

Türkiye İşçi Partisi sizlerin, emekçi halkımızın partisidir. Partimiz önümüzdeki seçimlerde sizlerin maddi, manevi desteği ölçüsünde başarıya ulaşacaktır.

Hep bildiğiniz gibi, üyelerimizin ödediği aidat ile, üye ve taraftarların yaptığı bağışlardan başka, Türkiye İşçi Partisinin bir gelir kaynağı yoktur. Öteki partiler 4 yıl boyunca devlet hazinesinden mali yardım gördükleri halde, Anayasaya aykırı bir kanun maddesi yüzünden Partimiz devletten herhangi bir maddi yardım almamıştır. Hatırlanacağı gibi. Anayasaya aykırı bu kanun maddesini, Anayasa Mahkemesine başvurarak iptal ettirdik. Buna rağmen, Partimizin güç kazanmasını engellemek maksadıyla, iptal edilen madde yerine, bize de yardım yapılmasını öngören yeni bir kanun maddesi getirilmemiştir. Böylece partimiz bütün seçimlere, diğer partilerle eşit olmıyan şartlar altında katılmış, önümüzdeki 12. Ekim seçimlerine de, gene eşit olmıyan şartlarda katılacaktır. Bu vesileyle, Partimizin, emekçilerin Meclise girmelerine imkan vermek için, mali gücü yetmiyen aday adaylarından para almadığını, hali vakti yerinde olanlardan da sadece 100 lira aldığını hatırlatmak isteriz.

Bilindiği gibi diğer partiler seçimlerde milyonlarca lira harcamaktadırlar. Oysa Partimiz Genel Merkezinin seçim masrafları hiçbir zaman 100 - 150 bin lirayı aşmamıştır. Bunun nasıl bir ayak bağı olduğunu tahmin etmek zor değildir.

Bu şartlar altında Türkiye İşçi Partisi, daha önceki seçimlerde de yaptığı gibi, üyelerine ve emekçi halkımızla, halktan yana olan vatandaşlarımıza başvurmaya karar vermiştir. Türkiye İşçi Partisi bu seçimlere, sizlerin yapacağınız bağış ve yardımlarla girecektir. Yapacağınız bu bağış ve yardımlar, Türkiye'mizin ve emekçi halkımızın kurtuluşu, demokrasinin kökleşip yerleşmesi için elele yürüttüğümüz savaşta sizin özel bir katkınız olacak ve bizlere, fazladan bir köye daha gitmek, fazladan 40-50 vatandaşımızı daha uyarmak imkanını verecektir.

Yurtsever yardımlarınızı esirgemiyeceğinizden emin olarak, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Banka hesap numaramız:
T.C. Ziraat Bankası
Kızılay Şubesi - Ankara
No: 630/87

Mehmet Ali AYBAR
Türkiye İşçi Partisi
Genel Başkanı

METİN BIÇAKÇI
— Kıyıma uğratıldı —

Orman köylülerini kooperatifleştirmek istediği için kıyıma uğratılan öğretmenlerden Nidal Kuru

GALİP ARSLAN
— Orman sömürüsüne savaş —

Süleyman Korkut'la köye haber saldı. Güneyören'lilerin bir mevsim boyu çektikleri sıkıntılar yine yanlarına kalacak ve aracılar, köylünün sırtından açıktan para kazanacaklar. Üstelik kooperatif bu işe güvenerek 100 bin lira borç altına girmişti.

Süleyman Korkut bi. saat ötedeki köye, ak düşmüş saçına rağmen onbeş yirmi dakikada uçarak gitmişti. Haber bir dakika içinde köye yayıldı ve kadın kız yaşlı ihtiyar çoluk çocuk *bütün Güneyören'liler* aradepoya doğru koşmaya başladılar.

Güneyören'liler ara depoya vardıklarında odun ve tomrukların *bir kısmı* kamyonlara yüklenmişti bile. Bir anda ortalık karıştı ve kamyon şoförleri kenara çekilmeğe mecbur kaldılar. Köylüler de kamyonlara yüklenmiş bulunan tomrukları indirdiler.

Güneyören'liler kamyonların tomrukları zorla almak istemeleri üzerine gözcü sayısını ona çıkardılar.

Böylece iki gün geçti. Üçüncü gün öğleye doğru orman işletmesinden iki bölge şefi, Kaymakam vekili, jandarma komutanı başçavuş ve 20 askerle, yirmi kamyon tomrukları ilçeye götürmek üzere geldiler. Bölge şefleri tabancalarını bellerine takmışlar. Görülmesi için özel çaba gösteriyorlardı. Kaymakam izinde olduğu için ona vekalet eden kaymakam vekili. Güneyören'lilere kanuna karşı koymamalarını, odun ve tomrukların kamyonlara yüklenmesine ses çıkarmamalarını söyledi. Jandarma komutanı ile jandarmaları göstererek: **«Olay çıkabilir, üstünüze ateş açabilirler»** dedi.

Köylüler arasında yükselen bir ses Kaymakam vekiline şu karşılığı verdi:

«Sömürüldüğümüz artık yeter, bizi öldürmedikten sonra buradan tek tomruk alamazsınız. *Biz orman kanununun bize tanıdığı haklardan yararlanmak istiyoruz.* Bunun için tavuğumuzu ineğimizi satıp kooperatif kurduk.»

Güneyören'liler, tomruklar elden giderse, artık satacak bir şeylerinin de kalmadığını biliyorlardı. Bir başka ses, tabancalı bölge şeflerinin suratına şöyle haykırdı:

«Bu ormanların bekçisi biziz. Orman yangınlarına biz gideriz. Karılarımızın entarileri, bizlerin de çeketleri yanar. Şehre indiğimiz zaman, bu kamyonculardan hiçbirisi bize bir *metre bez dahi alıvermez. Siz* de onlardan yana olmayın.»

Bölge şeflerinden biri bunun üzerine, belindeki çıplak tabancayı okşamayı ihmal etmeden şöyle dedi:

«Bu tomrukların çekimine engel olursanız, mes'ul olursunuz. Sizi savcılığa şikayet ederiz, mahkum olursunuz.

■ *Biz Zaten Mahkumuz*

Bu arada her ağacın arkasından, yoldan, kenardan, kadın, kız, çoluk, çocuk *200* kadar Güneyören'li çıkıvermişti. Jandarmanın geldiğini gören gözcülerden biri köye haber salmış ve bütün Güneyören'liler olay yerine gelmişlerdi. Yeni gelenlerden yaşlı bir kadın bölge şefinin söylediklerini duymuş olacak ki, üstüne doğru yürürken bir yandan da cevap veriyordu: **«Biz zaten doğuştan mahkumuz. Her birimizin tüccara borcu var. Bütün yaz çalışıp kazandığımız 800-900 lira ile çoluk çocuğumuza mı bakacağız, hayvanlarımıza saman mı alacağız? *Tek umudumuz* bu tomruklarda.»**

Tartışma böyle devam edip giderken köyden gelenler tomrukların üstüne oturmuşlardı. Kadınlar, gelinler, kızlar, yaşlılar tomrukların üzerine atmışlardı. Bir kısmı ise tomruklara sarılmışlardı. Bu onlar için bir yaşama savaşı idi.

Mücadele bu şekilde devam ederken, tomruklar üzerinde oturmakta olan jandarma kumandanının yanına yanaştım. Elimde bulunan kitaptan Orman Kanunu'nun 40. maddesini kendisine okudum. Orman Kanunu'nun 40. maddesi aynen şöyle diyordu:

«Orman kesim çekim ve temizlik işlerinde o çevrede bulunan *köylüler çalıştırılır.* Özellikle aralarında kooperatif kurmuş olanlar tercih edilir.»

Bunun üzerine jandarma kumandanı Orhan Tokur, bölge şeflerine dönerek **«Arkadaşlar ben bu işe karışmam. Kanuna göre köylüler haklı. Ben gidiyorum»** dedi ve jandarmaları alarak uzaklaştı.

■ *İktisadi Baskı*

Kooperatifle başa çıkamıyacağını anlayan Orman İşletme *Müdürü Adnan Bozkurt,* tomrukların kooperatifçe çekilmesine müsaade etti. Etti ama kooperatife de etmediği kalmadı. Bir yıl evvel ana depoya çekimi metreküp başına 30 lira ödendiği halde, kooperatife 20 lira ödendi. Ve böylelikle kooperatifin çekmiş olduğu 3 bin metreküp, tomruk, nakliyatında 30 bin lira zarara sokuldu. İş bununla da kalmadı. Kooperatifin müracaatı üzerine Köyişleri Bakanlığınca vasıta kredisi olarak gönderilmiş olan 90 bin lira, Ziraat Bankası Müdürü'ne yapılan baskılar sonucu *kooperatife verilmeyip geri gönderildi.*

Güneyören Köyü'nün bu mücadelesinden cesaret alan Hasanören köylüleri ile Yukarıdere *köylüleri de kooperatif kurmaya* karar verdiler. Verdiler ama nasıl kurulacağını da bilmiyorlardı. İlçede de kooperatif işinden anlıyan, bütün gücü ile kooperatifçiliği destekliyen bir kişi kalmıştı. Bu bir kişi de, bu satırların yazarı, Ulus ilçesi Ziraat Odası Başkanı Galip Arslan'dı. Kasabanın bütün bürokratları, kooperatifleri desteklediğimiz, onların tüzüklerini hazırladığımız için, karşımıza dikildiler. Devrimci kaymakam Fikret Toksöz sürüldükten sonra, 23 yaşlarında tecrübesiz bir kaymakam da, Adalet Partililerin isteği üzerine ilçeye tayin edilmişti. Tecrübesiz kaymakam Volkan Tanju, İstanbul'da doğmuş, İstanbul'da büyümüş olduğundan, Anadolu halkının dertlerinden habersiz ve orman kooperatiflerine karşı idi. Ayrıca orman işletmesi ile sosyal ilişki halinde bulunuyordu. Akşamları kaymakam ve *işletme mensupları, işletme müdürlüğünün,* şahane dekora sahip lokalinde otururlar, bol bol kağıt oynarlar. Pazar günleri kaymakam ve işletme müdürü yaylalara çıkar, bir yanda orman köylüleri ayranla mısır ekmeği yerlerken, onlar kuzu çevirirler. İşte bu yüzden, kaymakam işletme müdürünün bir dediğini iki etmez.

Kaymakamın sürekli baskılarına rağmen her iki köyün kooperatif tüzüklerini ve bütün muamelelerini hazırladık, kooperatifleri kurmağa muvaffak olduk. Şimdi her iki kooperatif de kurulmuş vaziyettedir.

Kooperatif kurmuş olan Hasanören Köyü'ne bu yıl, yıllar boyu çalışmış oldukları köylerinin kenarındaki ormandan iş verilmeyip aylarca oyalandıktan sonra köylerine 10 kilometre uzaklıktaki Uluyayla bölgesinden iş teklif edildi. Elaltından da, kooperatifi dağıtırlarsa, köylerinin kenarındaki ormandan iş verileceği haberi yayıldı. Amaç köylülerin moral'lerini bozup kooperatifi dağıtmaktı.

Hasanören köyünde oynanan oyun, kooperatif kurmuş olan Yukarıdere köyünde de denenmek istendi. Köylüler iş verilmemekle tehdit edildi. Fakat köylülerin orman işletmesine *vermiş oldukları cevap çok sert* oldu. Köylüler Orman Bölge Şefi'ne **«Eğer siz bize bu ormanlarımızdan iş vermez, orman kanununun bize tanıdığı haklardan bizi istifade ettirmezseniz, sizin hiçbirinizi bu ormana sokmayız.»** dediler.

■ *Komünistlikmiş!*

Yukarıdere köylülerinin bu sert cevabı karşısında bölge şefi köylüleri ertesi günü tekrar toplıyarak bir nutuk çekti: **«Arkadaşlar sizin bu kooperatifçilik işin aklınız ermez. Sizi *kandırıyorlar.* Kooperatifçilik komünistlik işidir, siz bu işten vaz geçin. Vaz geçmezseniz sizin için kötü olur. Sizi bu işe teşvik edenlerin hepsi solcu. Bakın hepsi Ulustan sürüldüler. Sizin de başınıza çok işler gelir».**

Çektiği nutukların da fayda vermeyip köylülerin kooperatiften vaz geçmediğini gören bölge şefi, kooperatife başka yol*lardan baskı* yapmağa *başladı.* Köylülerin geçen yıl 60 liraya çektiği tomruğun metre küpünü bu yıl 45 liraya düşürdü. Ayrıca köy muhtarını da elde ederek el altından kooperatifi dağıttırmak, hiç olmazsa çalışmaz hale getirmek için çalışmağa başladı. Ama köylüler kooperatifi yaşatmağa kararlı...

Halkla Gençlik Arasında Boşluk

● Üniversitedeki olayların nedenlerini halk bilmiyor. Temas edebildiğimiz bitaraf, **saf vatandaşlar,** gençleri suçluyor. *Memlekette ihtilal ortamı hazırlamak için bilhassa tertiplendiğine* inanıyor ve inandırılıyorlar. Bazı sosyalist yazarlar her ne kadar açıklıyorlarsa da, kaç kişi okuyabiliyor? Kanımca bu olayların nedenleri, büyük harflerle kısa bildiriler şeklinde bastırılıp, Anadolu'nun ücra köylerine kadar dağıtılsa halka maledilmiş olur. Hepimizin mücadelesi halk için olduğuna ve halksız da bir şey olamayacağına göre, gerçekleri halka anlatma görevi de gençliğe düştüğüne göre, faydadan ari olmaz sanırım.

Kemal Koyaş
(TİP Kartal İlçe Sekreteri)

Devlet Unuttu Gençlik Unutmasın Bizi !

● Açlığın hüküm sürdüğü Çukurca, Beytüşebap ve Uludere ilçelerinin halen Hakkâri il merkeziyle irtibatı kesik. Çukurca İlçesi'ne elinde resmi bir izin vesikası olmadan kimse sokulmuyor. Hakkâri'ye gelen gençler İçişleri Bakanlığı'nın talimatıyla «tehlikeli» ilan edilip devamlı polis takibi altında tutuluyor. Çukurca'dan dönebilen birkaç köylü ile görüştük. Açlık ve sefalet devam ediyor. Dağlarda hayvan gibi yayılıyorlarmış. Yemedik ot bırakmamışlar. Hastalar tamamen kaderlerine terkedilmiş. *Doğan çocuklardan 10 gün yaşayan* yok. Son birbuçuk ay içinde doğup da sağ kalan tek çocuk yok. Stoku birkaç kişinin elinde bulunan darı ekmeğinin kilosu 10 liradan gidiyor. Toplam nüfusu 7660 olan 24 muhtarlığa atılan 18 ton yiyecek halkın eline geçmeden memur - asker devlet tabakasının elinde erimiş. Tel köprü ile irtibat sağlanan Zap Suyu'nun ŞAVUTA havalisinde tetkiklerde bulunduk. Havalideki 18 köyün birtekinde bile okul yok. **«Bundan sonra dileklerimizi hükümetten değil, gençlikten talep edeceğiz»** diye haykırıyor Hakkâri'liler. **«Madem hükümet eğilmiyor davamıza, Türk gençliği eğilsin. Tek dayanağımız onlar gayrı. Devlet unuttu, gençlik unutmasın bizi»** diyorlar.

HÜSEYİN SERKAN
(Öğrenci - Hakkâri)

Bir Köylü Vatandaşın Tepkisi

● İşim icabı İzmir'e gitmek üzere olduğum otobüste yaşlı bir köylü ile tanıştım. Manisa'nın *Saranlı* Bucağının Adiova Köyü'nden Mustafa Ali Kırmızıkuşak... Köyünde bir ilkokul, bir de kuran kursu varmış. Kuran kursunun Konyalı hocasının çalışkanlığını anlata anlata bitiremiyor. Bir çocuğun ilkokul ve bir de kuran kursu bitirdi mi, daha fazla okumasına lüzum olmadığına inanıyor. Kuran kursu hocasını takdir ediyor ama İstanbul'da bir gazete için topladığı abone paraları karşılığında gazete gelmemesi içine bir kurt da düşürmemiş değil! Anlattığına göre köyünde AP'den başka kimsenin kazanması mümkün değil. Ölürler de, öteki partilere oy vermezlermiş! Karamürsel yakınından geçerken Mustafa Efendi'nin gözleri, büyük bir şehre benzeyen Karamürsel havaalanına takıldı. Buranın hangi şehir olduğunu sordu. **«Şehir değil, dedim, Amerikan hava üssü!»** İşte bu AP'li ve kuran kursu hocası hayranı Mustafa Efendi, kendisinden hiç beklenmeyecek bir hışımla bağırdı: **«Amerikan gavurunun tayyaresinin ne işi varmış *burada,* Türkiye topraklarında?»** İşte komprador burjuvazinin bağrına basacağı bir vatandaş... Bu uçakların kendisini sömüren Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki çıkarlarını koruyan bir canavar olduğunu bilmediği sürece soyguncu takımı için bir tip... Ama vücuduna *yapışmış kanını emen bu keneyi yakından görüp* tanıdığı zaman... İşte o zaman, o saf müslüman vatandaş da, onlar için başı ezilecek bir yılandan başka bir şey olmayacak!

NEBİL SEZER
(Şehremini - İstanbul)

Dünyanın en büyük ticari şirketi: Katolik Kilisesi

Mekin GÖNENÇ

Bundan 20 asır kadar önce Nazaret'de doğan genç bir marangoz devrin zalim İsrail kralına baş kaldırıyor ve yahudiliğin karşısında yepyeni bir dini yayabilmek için kutsal toprakları dolaşmak ve halk toplulukları ile konuşmak üzere yola çıkıyordu. Bundan böyle, genç İsa'nın hayatı devamlı zorluklar ve acılar içerisinde geçecek ve davasını yürütebilmek için İsrailliler tarafından yakalanıp öldürüleceğini bildiği halde Kudüs'e girecek ve sonunda da çarmıha geçirilip can verecekti.

Genç İsa yaşadığı süre boyunca kendisini her türlü dünyevi nimetlerden uzak tutmuş, tek bir dikili ağacı bile olmamıştı. Tanrı, dünya ve ahret g. ' dini görüşleri yanında, sosyal fikirleri ezilen halk yığınları üzerinde toplamıyor, tüccar, sarraf, toprak ağası ve tefeci gibi o devrin koşulları içerisinde halk topluluklarını iktisaden sömüren egemen sınıfların karşısına dikiliyordu.

Bundan yirmi asır kadar önce hristiyan dininin temellerini kuran aynı İsa, bugün yattığı yerden başını kaldırsa, kiliseleri ve başındakilerin bugünkü tutum ve yönetimlerini incelese, büyük bir hayal kırıklığına uğrar ve mutlaka baştakilerin suratlarına tükürüp, ikinci bir mücadeleye daha atılırdı.

Zaten aslında, bütün bellibaşlı dinler kurulduklarından bu yana ana ilkelerinden az çok sapmalar göstermiş, çıkarcı ve yobaz din adamları sayesinde adeta egemen sınıfların kontrolu altına girerek, birçok ülkelerde onların, halk sınıflarını kendi egemenlikleri altına almalarında bir nevi yardımcı rol oynamışlardır.

Bu yazımızda, kapitalist dünyanın ve modern emperyalizmin önderi olan Amerika toprakları üzerinde tanrı adına oynanan çirkin oyunları ve kutsal inanışlar ardındaki din ticaretinin iç yüzünü kamu oyuna sunacağız. İşte o zaman, emperyalist güçlerin kilise ve dini örgütler üzerindeki egemenliği daha berrak bir şekilde ortaya çıkacak ve bütün dini mezhep ve örgütler tarafından özellikle son yıllar içerisinde sosyalizme karşı girişilen savaşın senaryosunun hangi çevreler tarafından hazırlandığını belirteceğiz. Zira, sosyalistleri, emekçi sınıflara amansız birer din düşmanı gibi tanıtıp, bundan büyük bir yardım uman çevrelerin aslında kendilerinin gerçek bir din düşmanı olduğunun bilinmesinde büyük bir fayda vardır.

Şurası bir gerçektir ki, bugün için batı dünyasındaki bütün dini örgütler kapitalizmin saflarında yer almışlar ve üçüncü dünya devletleri in öncülüğünü yaptığı sosyalist gelişmelerin karşısına dikilmişlerdir. Hattâ son birkaç yıldır, birbirinin ezeli düşmanı olan katolikler ve yahudiler arasında bile önemli bir ya.. anlaşma olmuş. katolik kiliseleri arasındaki görüş aykırılıklarını ortadan kaldırmak üzere Papa 6. Paul geniş faaliyetler göstermiş ve sosyalizme en yatkın bir dinin taraflısı olan müslümanları da bu savaşta kendi cephelerine alabilmek için bazı önemli temaslar yapılmıştır. İsl m Pakt adı altında Suudi Arabistan'ın liderliğini yaptığı akım, aslında Ortadoğu'daki sosyalist gelişmelerin kösteklenmesidir.

Dünyanın en zengin şirketi

Bugün yeryüzünün herhangi bir parçasında muhtelif kişilere **«Dünyanın en zengin şirketi hangisidir?»** diye sorduğunuzda, hemen hepsinden çeşitli şirketlerin adlarını işitebilirsiniz. Kimi (General Motors), kimi (Standard Oil Co.), kimisi de (Ford Motors) diyecek. Bu sorunun cevabını yeryüzünde yaşıyan insanların yüzde 99.9'u bile bilmez. Şu anda dünya üzerindeki en zengin ticari şirket, başta Katolik kilisesi olmak üzere, diğer belli başlı dini örgütlerdir

A.B.D. toprakları içerisindeki dini örgütlerin sahip oldukları ve yalnızca bilinen gayrimenkullerinin gerçek değeri tam 79,5 milyar dolardır. Bu yekun bizim paramızın bugünkü değeriyle 960 milyar T.L. eder. Yani bu meblağ Türkiye'nin tam elli yıllık tüm bütçesini kapsamaktadır. Bu gayrimenkul imparatorluğunun büyüklüğünü okurlarımıza daha somut bir şekilde belirtmek için şu örneği vereceğiz. 79,5 milyar demek New York gibi bir şehirdeki bütün geyrimenkullerin gerçek değerinin tam bir buçuk misli bir değer demektir. Bu 79,5 milyar doların çeşitli dini örgütler arasındaki dağılımı ise şu şekildedir:

Katolik kilisesi artık servet ve sefahatın sembolü haline gelmiş, İsa'nın prensiplerinden tamamen uzaklaşmıştır.

Katolik kilisesi 44,5 milyar dolar; Yahudiler 7 milyar dolar; Protestan kilisesi ve diğerleri (Ortodoks, Budist, Müslüman, Mormon ve diğer küçük yeni mezhepler) 28 milyar dolar.

Yapılan en son istatistiklere göre, gerek A.B.D.'nin ve gerekse dünyanın en büyük 5 sanayi kuruluşunun gayrimenkul kıymetleri ise şöyledir;

Standard Oil of New Jersey 13.8 milyar dolar; General (Motors 12.9 milyar dolar; Ford Motors 8.0 milyar dolar; Texaco 6.3 milyar dolar ve Gulf Oil 5.8 milyar dolar. Toplam 46.8 milyar dolar.

Görülüyor ki, bu beş dev şirketin yeryüzündeki bütün gayrimenkulleri bir araya getirilse, A.B.D.'deki dini gayri menkullerin ancak yarısından biraz fazla bir değeri bulmaktadır. Üstelik ve en önemli olan nokta, A.B.D. kanunları gereğince, dini örgütler her türlü gelir ve gayrimenkul vergilerinden muaf tutulmuşlardır. Yani devlete tek bir kuruş bile vergi ödemezler.

Bu dini örgütlerin bir de ticari yatırım ve faaliyetleri vardır ki, işte bizim özellikle üzerinde durduğumuz husus da budur. Amerika'daki kiliselerin en başında bulunan kişiler yalnızca dar çevreli teolojik bilgilerle değil, ticaret ve ekonomi ilminin en girift metod ve bilgileriyle yetiştirilmektedirler. Benim diyecek iş adamlarına kök söktürecek ticari dehalar vardır kilise çevrelerinde. Zira, A.B.D. deki dini örgütlerin yalnızca bilinen yatırım ve ortaklık mevduatlarının tutarı tam 110 milyar dolardır.

Dünyanın en zengin bankası olan «Bank of America»nın yüzde 51 hissesi katolik kilisesine aittir. (En son istatistik-

Avrupa'daki Türk toplumcularının Türkiye'deki devrimcilere duyurusu

«Türk Kamu oyuna ve tüm devrimcilere duyurulur.

Yurdumuzda gelişen son olaylar bir kere daha göstermiştir ki, Türkiye'mizde verilen devrimci mücadelede sosyalistlerin işbirlikçileri yine sosyalistler olacaktır.

Türkiye İşçi Partisi yöneticilerini hedef alan hücumların aslında bütün partiyi yıpratarak toplumcu eylemi kösteklediği aşikardır. Öte yandan sol cephenin en teşkilatlı grubunu göçsüz kılmakta, «geniş cephe» fikri kendi kendiyle çelişmektedir. İyi niyetlerinden şüphe etmek istemediğimiz TİP dışındaki devrimci kişilerin, Türk sosyalistlerinin parlementoda temsil edilebilme olanağını yok edebilecek bir yönde gelişen hücumlarını sol eylem açısından doğru bulmuyoruz.

Parlamento içi ve parlamento dışı amansız bir mücadele vere., her türlü baskıya göğüs gererek bugüne kadar getiren Türkiye'nin devrimci güçlerinin, karşılarındaki müşterek düşmanı görmezcesine, birbirini kınayan, yıpratan hücumları Türk sosyalizmi ve gelecek kuşakları adına acıdır.

Biz Avrupa'daki toplumcu örgütler, Türk sol eylemi içindeki çatışmaları üzüntüyle karşıladığımızı duyururken, ister TİP içindekiler olsun, ister TİP'le diğer sosyalist çevreler arasındakiler olsun, bütün bu tartışmaları uyuşamaz karşılar olarak gördüğümüzü belirtiriz. Bu nedenle, devrimci cephedeki tüm sorumlu kişilerden kurulu bir DEVRİMCİ Şûra'nın toplanarak, ortak stratejinin saptanması yönüne gitmelerini, buna yanaşılmadığı takdirde ise, bundan böyle yapılacak tartışmalarda en azından toplumcu anlayış ve bilimsel eleştiriyi asgari müşterek olarak kabul etmelerini kendilerinden bekliyoruz.

Yurdumuzda emperyalizme ve onun yerli işbirlikçileriyle, feodal kalıntılara karşı verilen güç savaşta inisiyatifin sosyalist örgütte olması tezini savuna. ATT.., Türkiye İşçi Partisi'ni çıkarcı çevrelere karşı yegane siyasi örgüt olarak görür ve bu nedenle Türkiye İşçi Partisi'ni çıkarcı çevrelere karşı yıpratacak olan her türlü eylemden kaçınarak, onu devrimci savaşında destekliyeceğini Türk kamu oyuna ve devrimci çevrelere duyurur.

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu
Yürütme Kurulu.»

Dünyanın en büyük ticari şirketi olan katolik kilisesinin başı Papa Paul, İstanbul'a geldiği sırada ortodoks kilisesinin başı Athenagaros ile *birlikte.*

lere göre, bu bankanın 1967 yılı başındaki yalnız cari hesaplarının toplamı tam 16.417 milyar dolardır.)

Meyvecilik ve konservecilik sahasında, Amerika'nın en zengin *ve en tanınmış şirketi olarak* (Di Georgia Fruit Co.) adlı şirket bilinir. Aynızamanda bu kuruluş, Meksika'dan kaçak olara' ¸elen uc ż grev kırıcıları kullanarak işçi haklarına en az saygı gösteren bir şirket olarak da tanınmaktadır. Bu alanda adeta bir imparatorluk kurmuştur. Kaliforniya ve Florida'da yüzlerce turunçgiller ve diğer meyve bahçelerine sahiptir. Ayrıca merkez' ve güney Amerikada sayısız geniş muz bahçeleri de vardır. Bütün bunlardan başka, «Di Georgia Fruit Co.» yüzlerce gemiye sahip olup, deniz nakliyeciliğinde önemli bir yer işgal eder. İşte bu şirketin de yüzde 62 hissesine yine aynı Katolik Kilisesi sahip bulunm..aktadır. Sırf bu yüzden bu şirket her yıl milyonlarca dolar vergi ödemekten kurtulmakta, rakip firmaları da kolayca e.ze. .k servetini hızla arttırabilmektedir.

Katolik kilisesi ayrıca, hergün milyonlarca varil petrol üreten ve Güney Amerikada sayısız petrol kuyularına sahip olan (Phillips Petroleum Company) ile (Creole Petroleum Company) isimli şirketlerin hisse senetlerinin yüzde 65'ine sahiptir.

(The Society of Jesus) isimli Katolik örgütünün ise, (Republic Steel Company) ve (National Steel Company) gibi en büyük çelik fabrikalarında geniş hisseleri ve ayrıca dünyanın en büyük dört uçak fabrikasında da yatırımları vardır. Bu dev şirketler sırasıyla Boeing, Lockheed, Curtiss-Wright ve Douglas şirketleridir. Yalnız bu yukardaki şirketlerden katolik kilisesi her yıl 250 milyon dolarlık bir kâr sağlamakta ve *bundan da devlete tek bir kuruş* vergi vermemektedir.

(Baptist Foundotion of Texas) isimli dini örgütün gayri menkulleri, yalnızca 10 yıl gibi kısa bir zamanda, 20 milyon dolardan 53 milyon dolara ulaşmıştır. Bu hızlı yükselişe sebep olarak da, bu örgütün bazı mahalli şirketlerle gizli anlaşmalar yapıp, onların işletmelerini belirli bir süre için kiralamış gibi göstererek, karşılığında önemli bina ve arazi bağışları aldığı söylenmektedir. Zira, kiralı olarak gösterilen .üreler içersinde şirketler vergi ödememişlerdir.

Yine bir katolik örgütü olan (The Knight of Columbus) bugün için dünyanın en fazla gelir getiren stadyumlarından biri olarak bilinen New York'daki (Yankee Stadium)'a sahip bulunmaktadır. Bu örgütün ayrıca 200 milyon dolarlık gayri menkulü olduğu gibi, 150 ye yakın satış mağazası ve bir de çelik boru fabrikası vardır.

(St. Andrews .̇oman - Katolik kilisesi) Şikagonun en büyük otellerinden birine sahip olduğu gibi, aynı örgüte bağlı (Southern Baptist Annuity Board) da orta büyüklükte bir tekstil fabrikası işletmektedir.

Protestan örgütlerinin ise, New Hampshire'da büyük bir elbise temizleme fabrikası, Şikago ve diğer büyük şehirlerde gökdelenler şeklinde sayısız ofis binaları, New Orleans'da radyo ve televizyon istasyonları ve Hawai'de de olduk.a konforlu bir gece kulüpleri bulunmaktadır.

Bilhassa satış mağazaları, garaj, otel, yiyecek maddeleri toptancılığı üzerine boydan boya bütün Amerikada kiliselerin sayısız yatırımları bulunmaktadır.

Yine A.B.D.'deki hastahanelerin yüzde 40'ı ve Yüksek okulların Yüzde 28'i çeşitli kiliselere ait olup her yıl milyonlarca *dolar gelir getirmektedir.*

Bütün bu ticari kuruluşlar gelir vergisinden muaf olup, Amerikan Anayasası ve yürürlükteki kanunlara göre, Cumhurbaşkanı dahil hiç bir resmi organ bu kiliselere yaptıkları ticari işlemler dolayısıyla tek bir soru dahi soramazlar. Kiliseler ne beyan ederse resmi organlar kabul etmek zorundadır.

İşte kapitalistle kilisenin işbirliği de burada başlamaktadır. Birçok sanayici ve tüccarın bazı dini örgütlerle gizli anlaşmalar yapıp, işletmelerini dini örgütlere kiralamış gibi gösterip birçok yıllar vergi ödemedikleri ve buna karşılık kiliseye geniş bağışlarda bulundukları *bir gerçektir. Çünkü bugün için* Amerika'da bir din yönetmeninin başarısı, kilisesine sağladığı bağışlarla ölçülmektedir.

Ne var ki, kiliseler bu şekilde kapitalist düzenin bir oyuncağı olmakta ve her yıl, kendilerinin vergiden muaf olan işletmeleriyle rekabet sağlayamayan binlerce küçük esnafın iflas edip, ortadan silinmesine sebep olmaktadır. *Üstelik bu* örgütlerin vergi vermemesi, ağır masraflar içinde bulunan Amerikan hükümetinin dar gelirli emekçi sınıflardan gereğinden çok vergi almasına sebep olmaktadır. Yalnızca dini örgütlere ait gayrimenkullerin vergilendirilmesinden bile, dar gelirli Amerikan ailelerinin yüzde 8 daha az vergi ödemeleri sağlanabilir. Ekseriyetle dindar kişiler olan dar gelirli emekçilerle küçük esnaf mensupları is . aleyhlerine oynanan oyunlardan habersiz, büyük bir imanla her hafta ya da her yıl bağlı oldukları kiliselere bağışlarda bulunarak, kendilerini ezen sistemin önemli bir dişlisini kendi elleri ile yağlamaktadırlar.

Yukarıdaki örneklerden görüldüğü gibi, kilise örgütlerinin özellikle harp sanayii ve banka*cılık sahasında büyük yatırım*ları bulunmaktadır. Bu da gösteriyor ki, harp demek kilise için gelir kaynağı demektir. Dünyanın her hangi bir bölgesinde, emperyalist güçlere ait herhangi bir silahtan çıkacak olan her merminin değerinin en azından yüzde 15'i kiliselere gelir getirmektedir. Öyleyse, Sayın Papa 6. Paul'ün ve onun dünyanın çeşitli bölgelerindeki temsilcilerinin her gün temcit pilavı gibi tekrarladıkları sulh çağrıları bizlere biraz samimiyetten ve gerçeklerd n uzak görünmekt di:

Patron ve kapitalist olan bir dini örgüt hiçbir zaman emekçilerden yana ve halkçı olamaz. Tabii ki sosyalist akımların karşısına dikilir. Uyanık halk toplulukları dini örgütlerle emperyalistler arasındaki ilişkiyi kavradığı gün, gerçek din düş*manları ortaya çıkacak,* din maskesi altında çevrilen dolaplar gün ışığına kavuşacak ve dolayısıyla sosyalizm daha hızlı bir şekilde gelişecektir.

Halk kavramının aydınlatılmasına doğru kültürel yaklaşmalar 2

Devrimci sinema nasıl olmalıdır?

Jak ŞALOM

Unesco'nun haberleşme araçları bakımından azgelişmiş ülkelerde ulaşılmasını salık verdiği rakamlar şöyledir: (Her 100 nüfus için) 10 gazete nüshası, 5 radyo alıcısı, 2 sinema koltuğu, 2 TV alıcısı. Konumuz olan sinema alanında, bugün Türkiye'de her 100 kişiye ancak 1 sinema koltuğu düşmektedir. Bu oran Bulgaristan'da 100'e 3, Yunanistan'da 100'e 5'tir. (The Film Daily Year Book of Motion Pictures yıllığının 1968 baskısında verilen rakamlara göre Türkiye'de 830 sinema salonu ve 320.000 sinema koltuğu bulunmaktadır.) Sinemaların çoğunun büyük yerleşme merkezlerinde toplanmış olmasıyla küçük merkezlerde bu oranın daha da düşük olduğu bir başka gerçektir.

Demiştik ki, Türkiye'de her yurttaş, görsel ve işitsel araçlar yardımıyla bilgi edinir. Bu yurttaşın gözleriyle kulakları yüzyıllardan beri kuşaktan kuşağa geçmiş belgeleri, daha sonra başka kuşaklara iletmek üzere toplar. Kültürel birikimi, haberleşme araçlarının şartlandırıcı etkisinden arınabildiği ölçüde, belgesel kaynaktan gelir, özgündür. Ancak, bugünkü duruma göre haberleşme araçlarından en az bir tanesi tarafından şartlandırılmamış yurttaş yok gibidir Türkiye'de.

Türkiye'de sinemaya gitme oranı yüksektir. (Sinema salonlarının yetersizliği bu oranı daha da yüksek gösterir). Üç büyük kentin dışında kalan yerleşme merkezlerinde ortalama her 100 kişiden 64'ü, her 100 emekçiden 38'i sinemaya gitmektedir. 50 yaşını aşkın kişilerde bu oran % 20 dir. Demek oluyor ki 50 yaşını geçmiş kimselerin büyük çoğunluğu (%80) kendilerini bu duygu sömürüsünden kurtarmışlardır ama, bunların sayıları 1960 nüfus sayımına göre yalnız 3,7 milyondur.

15 - 49 yaşları arasındaki her 100 nüfusun 56'sı düzenli olarak sinemaya gitmektedir bugün Türkiye'de. Bu demektir ki 15-49 yaşları arasındaki her 100 nüfusun 56'sı düzenli bir biçimde şartlandırılmakta, yerli yabancı sinemaların «dışkı»larıyla, her yönden sömürülmektedirler. Bu % 56'nın % 55'i işçi ve köylü sınıflarını oluşturur (50 yaşını aşkın işçi ve köylüler bu rakamın dışındadır). Bu rakamlarda her demografik araştırmada olduğu gibi küçük bir hata payı bulunsa bile, Türkiye'de sinema seyircisinin **şartlandırıldığı uyutulduğu** ve **sömürüldüğü** gerçeğini görmezlikten gelmek olanaklı değildir.

Ve bu sömürünün konusu olan Türk insanının bütün sinematografik kültürü alışagelmiş, yinelenen görüntülerin normlarını oluşturdukları bir denel yasadır. Bu sinematografik birikim ancak klişeleri süzgeçten geçirmekte, yeni, alışılmamış görüntüler, olaylar görüntü birikiminin dışında bırakılmaktadır. Genç sinemacının görevi, bu insanın **bilgi edindiği** bir araç olan **sinema ürünlerinin** sayısını, ilk, özgün bilgi edinme araçlarının özelliklerine uygun bir biçimde arttırmak ve açıklamaktır. Ama bununla yetinmez genç sinemacı. Devrimci tavır açıklamayı yeterli görmez de, ondan. Genç sinemacının başlıca amacı, seyircisine her konuda özgür bir seçim yapabileceği bilgi ve yargı ögelerini vermek olmalıdır. Genç sinemacı, Türk insanının, duygularının değil, bilincinin yön verdiği bir insan olmak için sinemaya gitmesini sağlamalıdır. Bunu yaparken hiç kuşkusuz toplumun olumsuz yanlarına dokunacak, yöneticilerin resmî politikaları ve geleneksel ilkelerle çatışacaktır. Çatışacaktır çünkü toplumu kemiren sorunlara değinmek zorundadır. Yukarıda da söylediğimiz gibi genç sinemacı sinemayla birlikte politika da yapacaktır.

Sinemada bugün değişen şey, onun toplumdaki rolü ve sinemayı yapan ve düşünenlerin sorumluluğudur. Herşey bir yana bırakılıp, işin yalnızca teknolojik yanı düşünülse bile, sinema gitgide daha etkili olmaktadır. Kısa bir süre sonra teknoloji, sinemanın girmediği yer bırakmayacaktır. Bu durumda sinemacının sorumluluğunun, istese de istemese de, son derece arttığı gerçeğine ne derecede kulak tıkanabilecektir? Denecektir ki seyirci, şartlanmasını sonuçlandıran sinemaya karşı çıkarılan özgün sinemayı yaratan gelişmelerin farkında değildir. Seyirciye bundan büyük hakaret yapılamaz. Bir süre önce, sırtlarımızdan «**bir çarıklık deri**» çıkarılma cezasına çarptırıldığımız «**halk sineması**» olayında ileri sürüldüğü gibi seyirciye, seyircinin istediğini vermek onu kazanmak mı demektir? Yoksa onun kültürel yönden koşullandırılmasının tecimsel yönden sömürülmesi mi? Biz ikinci soruya evet diyoruz. Denmektedir ki, basit halk için basit şeyler yaratmak gerekir. Bundan daha büyük küçümseme ve aşağılık davranış görülmüş müdür? Kavramları basite indirgemek yoluyla halkçı bir sanat istemek gerçekte sahte bir halkçılıktır. Marx'çı dialektikle ilgisi yoktur.

Kendisine halkçı (populaire) dedirten sözüm ona sanatçı halkın kendi yabancılaşmasını ulaştırmaktan başka ne yapıyor acaba? Bir filmin hedefi halka ulaşmaktır dendiğinde söz konusu olan sekiz - on tane teneke kutunun içindeki sellüloid'in bir göstericinin dişlileri arasından geçerek perdede yansıması değildir kuşkusuz. Halka ulaşmak, halkta yansımakla olur.

Halka nasıl ulaşacaktır genç sinemacı? İzlenebilecek iki yöntem vardır. Birincisi gerçeği daha iyi anlatabilmek için yaratılacak «**gerçek dışı**», «**mitolojik**» film türüdür. Bu yol daha sonra genellemeye varabilmesi için genç sinemacının tutacağı tek yoldur. Genç sinemacının filminin öz'ü gelişigüzel bir öz müdür? Bir mit değil midir acaba? Gerçeği daha iyi anlatabilmek için onun dışına çıkmak yolunu seçen genç sinemacı güçlüklerin en büyüğünü aşmış olacaktır. Anlatılan ne olursa olsun, bunu iletecek bir biçim vardır. Yukarıdaki «**mit**» sinemasını en iyi biçimlendirecek yol «**belge filmi**» dir. Ve belge filmi, halka ulaşmak isteyen genç sinemacının ikinci yöntemi olacaktır. Belge filmi, dolaysız, doğrudan etkileyici, verilmek istenen özü, alıcısına en kısa yoldan ulaştıran niteliklerıyle, yazımızın ilk bölümünde kültürel yapısının çok küçük bir yanını açıklamaya çalıştığımız Türk halkının devrimci kültüre ve devrimci bilince ulaşmasında önemli araçlardan biri olacaktır.

Biri diyor ki, «**sanat yapmak isteyen sinemacı sorumluluktan yoksundur, züppedir, entellektüeldir**». Burada sözü edilen sanattan ilk bölümde açıklamaya çalıştığımız sanat anlayışına karşı olan yapıtlar anlaşılıyorsa bu düşünceye bütünüyle katılmak gerekir. Çünkü iletişim, gerçek iletişim vardır. Genç sinemacı bilimden, sinemanın teknik olanaklarından yararlanacak, etkileme ve eğitim birlikte atbaşı gidecektir.

Sorunlar karmaşıktır, evet. Kuramla uygulama arasındaki dialektik ilişkinin sağlanması uygulama örneklerinin herşeyden önce var olmasını gerektirir. Genç sinema ürünleri perdelere yansıdıkça, bu filimlerin sayıları arttıkça, daha kesin konuşmak mümkün olacaktır. Şimdilik filmleri bekleyeceğiz.

BİR KİBAR GREV

KARTAL Soğanlık yöresinde kurulu işyeri, «Çelik Montaj Sanayii A.Ş.» montaj sanayii dalında kurulu. Java motosikleti ile Skoda otomobil montajı yapar. Çekoslovakya ile patent anlaşması var. 340 işçi çalışır...

Otopar, Çelik montaj'ın bir yan kuruluşu. Otomobil, motosiklet parçalarından yerli yapı parçları yapar. 175 işçi çalışır. İşyerinde Otomobil - İş diye Türk - İş üyesi bir sendika örgütlenmiştir...

Grev toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde; ücret, sosyal yardımlar ile iş güvenliği konularındaki uyuşmazlıktan çıkmış. Sendika grev, işveren de lokavt kararı almış. Taraflar kararlarını uygulamış...

Sözü burada grevi: «Haklarımızı alabilmek için kanunun tanımış olduğu imkânları kullanmak» şeklinde tanımlıyan işçilere bırakalım.

«Otopar greve 22 mayıs 1969 da, Çelik montaj sanayii ise 2 haziran günü başladı. Grevimiz, son aylarda olan grevler gibi hadiseli değil, kibar bir grev olarak, başladığı gibi devam ediyor. Sendikamız Türk - İş'in üyesi. Sendika bizi mali bakımdan destekliyor. Kazanımız kaynıyor. Yalnız bir kayıp verdik. Grevin başladığının ikinci günü fabrikanın önünde Otopar'da presci Necmet ÇALIK arkadaşımızı trafik kazasında kaybettik. Bir şehidimiz var...»

«Türk - İş aracı oldu, işveren sendikası ile görüşmeler yapıldı. Sonuç alınamadı. Yoldan geçerken Başbakan ilgilendi. Valinin aracı olmasını istedi. Aracı sıfatıyla valinin yaptığı temaslar toplantılar da sonuç vermedi.»

«Gazeteler bizim grevden hiç bahsetmedi. Tabii gazeteler patronların elinde. Hiçbir zaman patron patronun açığını vermek istemez. Bizim patronlar sayfa sayfa ilân veriyor, reklam veriyor. Onlar kesilecek diye yazmıyorlar.»

«Biz greve İşverenin üye olduğu Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS)'nın tutumu dolayısıyla itildik. MESS'in belirli prensipleri varmış. Bizim isteklerimiz MESS'in prensiplerine uymuyormuş. O yüzden anlaşma güçleşti. Greve itildik...»

«Montaj sanayiinde kurulu öteki fabrikaların işçileri geldiler. Toplu halde ziyaretlerde bulundular. Bizi desteklediklerini bildirdiler. Azimliyiz, kararlıyız, grevimizi mutlaka başarıya ulaştıracağız.» diyor işçiler...

İşçilerin büyük bir iyimserlikle söylediklerinin yanında grevle ilgilenen çevre işçilerinden edindiğimiz bilgiye de dayanarak gözlemlerimizi şöylece sıralıyabiliriz.

Grevcilerin Tutumu

Grev toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, özellikle iş güvenliği ile ilgili hükümlerin kabul edilmemesinden doğmuştur. İlk bakışta son derece haklı bir gerekçe. Ancak grev karşısında işverenin ve grev ilan eden sendikanın tutumu bir takım kuşkular yaratmaktadır. Grevci işçiler, çevrede, uyguladıkları grev için söylenenlere, çıkan söylentilere kulak vermelidirler...

Grev uygulanan iki işyerinde toplam olarak 515 işçi çalıştığı ve tümü grevde olduğu halde grev yerinde ancak

ençok 10 - 15 kişi bulunmaktadır ki bu grev uygulamasında uygun olmıyan bir taktiktir. Tüm işçiler grev yerinde olmalı ki dikkati çeksinler ve dayanışmaları gittikçe güçlensin... Grev yerinde bulunmıyan işçilerin hangi koşullarda neyle karşı karşıya oldukları bilinmemektedir... Ayrıca işçilerin grevlerini halkoyuna duyurmak için hiçbir eylemleri yoktur. İşçiler öylesine içlerine kapanmışlar ki, neredeyse grevle ilgilenenlerden çekiniyorlar. İşçiler sınıf bilincinden, antiemperyalist bilinçten, grev bilincinden uzaklar...

İşverenler grev uygulanması başladığından bu yana fabrikaya gelmiyormuş. Neredeyse fabrikaları unutmuşlar. Fabrikaların filamaları da zaten grevcilerce yarıya indirilmiş. İşverenin bu tutumu, ya elinde çok sayıda stoku olmasından, ya model değiştireceğinden ya da başka imalata yöneleceğindendir. Grev dolayısıyla işverenler tatile girmiş..

Sendikanın Tutumu

Grev uygulayan sendika, ilk kez jeep fabrikasında DİSK üyesi Devrimci Maden - İş Sendikasına kurdurulmuş bir sendika. Maden - İş'i grevci olmakla, aşırı isteklerde bulunmakla suçlayan sendikanın greve gitmesi, felsefesine, varlık nedenine aykırı olmaktadır. Sendika grevin halk oyuna malolması için hiç bir çaba göstermemektedir. Sendika yöneticileri grev yerine de pek uğramamaktadırlar.

Sendika, grevi duyurmak için basınla ilişki kurmamıştır. Sendikanın tek yaptığı bol bol ve masraflı çadır kurmak ve gölgelik yapmak olmuştur. Türk - İş'in üyesiymiş sendika. Türk - İş; üyesi sendikaların tüm grevlerinde uyguladığı uyutma politikasını bu grevde de daha ileri götürerek uygulamaktadır. Değil bir çözüm yolu aramak, grevi destekleyip desteklemediğini halkoyuna açıklamamıştır bile.

Bilinen bir fıkrayla söyliyeceklerimizi bitiriyoruz:

«Süratli bir otomobile bir motosikletli yolda yetişmiş ve geçerken jawa'yı bilir misin diye sormuş, otomobili motorun geçişine kızmış, gazlamış. Motoru geçmiş. Biraz sonra motor yetişmiş gene geçmiş. Geçerken de gene jawa'yı bilir misin diye motordaki seslenmiş.

Birkaç kez bu yetişip geçme, sorma işi tekrarlanmış. Bir yol dönemecinde motosikletli bir ağaca çarpmış, moter parçalanmış, genç yerde yatıyor. Otomobilli gelmiş başucuna, atlamış yanına:

— Neydi derdin de okadar hızlı gidiyordun, işte böyle çarparsın! demiş.

Yerde yatan genç!

— Benim elimde mi gitmemek. Sana onu soruyordum, Jawa'yı bilir misin diye. Çalıştırmasına çalıştırdım da, durdurmasını bilmiyordum, demiş inleyerek.»

Sendika grev kararı almış, işçiyi greve çıkarmış. Jawa'nın patronları lokavt kararı almış çekmiş gitmiş. Bakalım nasıl duracak ya da bitecek jawa grevi. Ne ise ki işçiler «jawa»yı ve patronu biliyor.

Grevde işçilerin başarıya ulaşması yürekten dileğimiz. Kaza sonunda ölen grevci Necmet ÇALIK arkadaşın anısı önünde saygıyla eğiliriz...

Emek TAŞKIRAN

Halka ulaşmak, halka yükselmek, halka inmek çıkm:k gibi deyimlerin son zamanlarda pek kullanılır oldukları Türkiyede, halk kavramının kültürel yanını, bugünkü durumunu, eldeki yetersiz verilere rağmen, ele almaya, açıklamaya çalıştık. Kuşkusuz eksik yanları değindiği noktalardan hayli kabarık olan bu araştırmamız, daha başka çalışmalarla sürdürülürse, bu alandaki çok önemli boşlukların doldurulması yolunda adımlar atılmış olacaktır, sanıyoruz.

Brüksel, Nisan 1969

■

Hisar film yarışması olaylı geçti

Robert Kolej Sinema Kulübü'nün bu yıl üçüncü defa düzenlediği Hisar Kısa Film yarışması, daha öncekilerin aksine «Genç Sinema»cıların protestoları arasında sürdürülmüş ve sonuçlanmıştır.

Yarışma sonunda 8 milimetrede Tan Oral'ın «Cumartesi Pazarı» adlı filminin birinci, Mursdoğan Taçalan'ın «Karayaz» adlı belge filminin ikinci seçildiği, 16 milimetrede ise değerlendirmeye layık film bulunmadığı açıklanmıştır.

Geçen sayımızda birinci bildirilerine yer verdiğimiz «Genç Sinema»cılar, «Yararlı olmaktan daha ilk yıl uzak düşen yarışmanın ikinci yıl yozlaşmış ve devrimci sinemaya zararlı olmaya başlamış olduğunu her yıl artması gereken film sayısının gittikçe azalmasının yarışmanın çıkmaza girdiğini doğruladığını» ileri sürmüşlerdir. Yabancı sermayenin yarışmaya ödül koyduğunu ve yarışmanın kolejin içinde, burjuva aydınlar için yapıldığını, halktan uzak durduğunu ifade eden «Genç Sinema», «Emperyalizm Robert Kolej kolonisinde misyonerlik oyunu oynuyor. Bu oyuna alet olmamak için yarışmaya katılmadığımızı bildiririz.» Cümleleriyle sona eren bu ilk bildiriden sonra her gün bir bildiri yayınlamak suretiyle dört bildiri daha yayınlayarak yarışmanın düzenlenmesi, jüri, yarışmaya katılan filmler... v.b. gibi konularda itirazlarda, protestolarda bulunmuşlardır.

«Genç Sinema»cılar, bildirilerinde özellikle, Hisar yarışmasının daha başlangıçta seçimini yapıp amacını açıkça belirtmediğini, seyircisini belirleyemediğini öne sürmüşler, «Jürinin değerlendirme ölçüsünün film çekmeye yeni başlayanlar ile Yeşilçam'a ve emperyalist sinemaya karşı savaşan sinemacılara faydası olamayacağını, üstelik devrim sinemasını baltalayacağını ve devrime karşı olanların ekmeğine yağ süreceğini, bu durumun da sömürücülerin ve işbirlikçilerin işlerine yaramakta olduğunu» söylemişlerdir.

Yarışma sırasında jürinin «müstehcen» bulduğu bir filmin hiçbir gerekçe gösterilmeden yarışma dışı bırakılması da protestolara yol açmıştır. Yapımcısının geri aldığı bu film, sonradan yarışma dışı olarak gösterilmiştir.

Yarışmanın düzenleyicisi Robert Kolej Sinema Kulübü, bir bildiri ile «Genç Sinema»cıların suçlamalarına karşılık vermiştir. Kulüp, suçlamaların yerinde olmadığını ifade etmiş, kendi hedeflerinin de «Türkiye'de ticari sömürü sinemasının dışında, ulusun gerçek insanını ve sorunlarını belirlemeyi amaç edinen devrimci sinemaya, ancak kendi olanakları ile katkıda bulunmak» olduğunu açıklamıştır. Kulüp'e göre, «Eğer emperyalizmin etkisinden konuşulacaksa, o zaman bu yarışmayı yaratan kümeyi ve çabaları başından beri bölmeye, parçalamaya, ve birbirine düşürmeye çalışan ve bu sanat olayını yozlaştırmayı amaç edinen kişi, kuruluş ve taktikleri ortaya çıkarmak gerekir.»

Yarışma bu tartışmalar arasında sürerken, Robert Kolej'e giden «İşçinin Tiyatrosu» da jüriyi yeren bir temsil vermiştir.

Barbro ve Güneş Karabuda'nın belge filmleri ise yarışma dışı gösterilmiş ve büyük ilgi toplamıştır. Bunlar, Seylan'da, Pitipanna köyünde her yıl düzenlenen ateş şenliğini belgeleyen «Kataragama», Vietnam'da açrpışan Amerikan askerleri G.I.'ların Tayland'ın başkenti Bangkok'ta çılgınca eğlenmelerini ele alan «Bangkok'ta Tatil» ve Paris'teki mayıs - haziran olaylarının afişlerini yansıtan «Duvarların Dili» adlı filmlerdir.

FIKRACI SOSYALİZM VE YILDIZ SERTEL'İN ORTAYA KOYDUĞU GERÇEKLER

TÜRKİYE'de kapitalizmin ve feodalitenin durumu, son yıllarda devrim stratejisi tartışmalarında en çok üzerinde durulan konulardandır. ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan Yıldız Sertel'in «Türkiyede İlerici Akımlar» isimli kitabı bu konulara önemli açıklıklar getirmektedir.

Yıldız Sertel'in kitabıyla ilgili olarak Demokrat İzmir Gazetesi'nde «Biraz kitap okusa!» başlığıyla yayınlanan bir başyazıyı aynen sunuyoruz:

«YABANCI sermayenin el uşağı kompradorlar var, bir de ağalar var, elele vermişler Türkiyeyi sömürüyorlar. Demokrasiyi gerçekleştirmek istiyorsanız, her ikisine karşı savaşacaksınız.

Fıkracı sosyalizminin on yıllık edebiyatı budur.

İlhan Selçuk, önceki gün yine aynı plağı çalıyordu.

Acaba doğru mudur?

TÜRKİYEDE komprador burjuvazisini burjuvazinin öteki dalları üzerinde de etkisini şiddetle sürdüren bir etken saymak, ya da Türkiyede bazı Güney Amerika ülkelerinde olduğu gibi komprador takımından başka burjuva yok sanmak gerçeğe uymaz. Biz bunu yazdık. Ama sözü sağlama bağlamak için, İlhan Selçuk'a «bilimselliğine» itiraz edemiyeceği bir kitaptan, bir pasaj okutalım diyoruz. Kitap, Yıldız Sertel'in «Türkiyede İlerici Akımlar» isimli kitabı; pasaj da şu:

«... ekonomik gelişme seviyesi bakımından Türkiyeyi öteki az gelişmiş memleketlerin bir çoğundan ayırt etmek gerektir. Çünkü Türkiye yarım yüzyıldanberi sürüp giden bir devletçilik dönemi geçirdiği için, burada kapitalizmin gelişmesi öteki memleketlerin bir çoğundan farklı olmuştur. Modern sanayı kurulmuş, küçük sanayi ve el zenaatlarından orta ve büyük işletme şekline doğru oldukça hızlı bir gelişme olmuştur. Buna paralel olarak, devlet sermayesine dayanan özel sermaye gelişmiş, öteki az gelişmiş memleketlere oranla, oldukça önemli bir sermaye birikimi olmuştur. Bu şartlarla yeni tip bir büyük burjuvazi meydana gelmiştir.

Bu burjuvaziye tam anlamıyla komprador burjuvazi demek de doğru değildir. Çünkü bu burjuvazinin büyük grupları sadece yabancı sermayeye aracılık etmekle kalmıyor, kendileri büyük yatırımlar yapıyor, ekonominin çeşitli kollarına el atmak suretiy'e toplumun ekonomik hayatında hakim rol oynuyorlar...»

Bu böyle oldu mu, ne olur? Tanzania ya da Kongo'daki komprador yabancı sermayenin uşaklığı içindeyken, «... Türkiyede burjuvazi yabancı sermayeye karşı korunmak ihtiyacı duyan bir geri kalmış memleket burjuvazisinden ziyade, yabancı sermaye ile çalışmak yoluna sapan nisbeten gelişmiş bir kapitalist memleket niteliğini almağa başlamıştır.» İtalyada, İspanyada olduğu gibi!

GELELİM İlhan Selçuk'un meşhur otuz kırk köylü ağalarına!

Yok mu böyle ağalar? Elbette var, ama ağalık, bilimsel görüşe göre bildiğimiz derebeylik olmak için, bir kere üretimi pazar için yapmamak lazımdır, ikincisi köylünün toprağa bağlı olması! Yıldız Sertel bakın ne diyor bu konuda:

«... Tarımda ise, gerçek manada feodalizm kalıntıları ancak Doğu Anadoluda vardır. Burada 20 - 40 kadar köyü olan «ağalar» köylerindeki ahalinin evlerine, emeklerine sahiptir. Bütün üretim araçları ağanın elindedir. Fakat burada da üretim esas itibariyle pazar için yapılır. (özellikle hayvancılıkta) Ve köylü feodal devrinde olduğu gibi toprağa bağlı değildir. Öteki bölgelerde ise büyük kapitalist çiftliklerin hakim olduğu. Güney Doğu ve Batı Anadolu bir kenara bırakılacak olursa, orta ve küçük üretim şekli görülür. Buralarda da orta ve küçük kapitalist işletmelerin sayısı az değildir. Fakir köylü dahi ürününün bir kısmını pazar için yapmak zorundadır... Geniş köylü yığınlarının çok fakir, üretim metodlarının ilkel olması üretim ilişkilerinin feodal olduğu anlamına gelmez. Ancak feodal devirden kalma sömürme şekilleri ortakçılık, yarıcılık, marabalık gibi sosyal üst yapıda feodal geleneklerin devamı görülür. O halde Türkiye feodalizm kalıntılarını belli bir ölçüde koruyan Kapitalist bir memlekettir.»

Gördünüz mü şimdi şu işi?

ADAM on yıldır, kompradorları ve ağaları tasfiye etmezseniz demokrasi olmaz diyor, oysa Türkiyede o dediklerinin toplumsal gücü siyasi düzenin bütününü etkilese bile gelişme çizgisini bozamıyor. O gelişme çizgisi ise kapitalist bir burjuva demokrasisi aşamasına ulaşmış bile. Hem canım, toplumsal ve ekonomik altyapı elverişli olmasa, Türkiyenin siyasi üstyapısında iyi kötü bir burjuva demokrasisi düzenini yirmi yıldır sürdürebilir miydik?

Ne dersiniz, eşi dostu uyarsa da, İlhan Selçuk biraz kitap okusa mı?»

Akşam'ın yeni doktrini: Akılizm!

Yani, oturup şimdi, bu anlattığımız şeyler yalnız sosyalist rejimlerde sağlanabilir, turizm işini halletmek için mutlaka devlet -aman namusluca- el atmalıdır, filan gibi iddialarda bulunmayacağız. Bunların ne kadar hakikat payı olursa olsun, nihayet dünya üzerinde tartışması yapılan konulardır. Bizim gördüğümüz, adamlar bir yol tutmuş, bu yoldan da bu noktaya gelmiş. Kapitalist bir rejimde - şayet o memleket hakikaten kapitalist olabiliyorsa - bütün bunların ayınısını, iyisini, daha iyisini, daha mükemmelini yapmak mümkün değil midir? Şüphesiz mümkündür. Hattâ biz dört yıl önce özel olarak 15 gün de faşist İspanya'da kalmış, bu konuları biraz incelemek imkanını bulmuş, Bulgaristan'a nazaran çok eskiden turizm konusunu ele almış olan faşist İspanya'nın ne derece muvaffak olduğuna tanıklık etmiştik. Demek, sosyalist, kapitalist, faşist olmadan önce «Akılist» olmak gerekiyor.

BEDİİ GÜRAY
(Akşam - 3.7.1969)

Basının mı, Polisin mi başkanı?

Toplum polisi kimin polisi? Bulgar polisi mi? Polis devletin icra kuvvetidir. Polise karşı gelen devlete karşı, kanuna karşı gelmiştir. Polis dayak yerse devletin haysiyeti berbat olur. Âmmenin huzuru için polisin muteber olması lazımdır. En sâkin maçlarda hakemlerimizi ve takımlarımızı ve hattâ bazı hararetli günlerde gazetelerimizi, müesseselerimizi bir takım kendini bilmezlerin saldırısından polis korumuyor mu?

BURHAN FELEK
(Cumhuriyet - 29.6.1969)

ANT'IN NOTU: Hadi, Vedat Demircioğlu'nun polisler tarafından katledilmesinden, Kanlı Pazar'da iki gencin polisin gözü önünde öldürülmesinden geçtik, ya bir süre önce Ankara'daki futbol maçında, İstanbul'da üniversite olaylarında gazetecilerin toplum polisinden dayak yemesine ne demeli? Üstelik bu olaylar üzerine meslek teşekkülleri toplum polisini en ağır şekilde protesto etmişlerdi. Bay Felek de, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin başkanıdır. Kendi meslekdaşlarına tecavüz eden toplum polisini savunmaya kalemi nasıl varıyor? Bay Felek'e naçizane tavsiye: Gazeteciler Cemiyeti başkanlığını bırakıp, Toplum Polisleri Cemiyeti başkanlığına tezelden adaylığını koysun! Elhak yakışır!

haftanın karikatürü

Başbakan: Borç yiğidin kamçısıdır

■ Köylülerle konuşan Demirel, «Oy istemeğe gelmedik. Ne ikbal peşindeyiz, ne de sandalye» dedi.

Milliyet, 29.6.1969

—İstanbul ve çevresinde tesis açan, temel atan Demirel, tapu da dağıttı

'Altın yumurtlayan tavuklar yapıyoruz,

BAŞBAKAN, «BİZİ Mİ BEĞENMEDİN; SEÇMEZSİN, KARDEŞİM» DEDİ

İSTANBUL HABER SERVİSİ

Cumhuriyet, 3.7.1969

TULÛAT KUMPANYASI

Espri değil üstad, gerçek!

Geçenlerde Serbest Fırka yüzünden Ant Dergisi'ne yaptığım hücumda haksız olduğumu anladım. Bu dergi, «Serbest Fırkanın adını» nasıl koyduğumdan, «programını nasıl yaptığımdan» bahseden yazımın bir parçasını basın özeti olarak neşretmişti. Koyduğu başlığı meğer ben yanlış okumuşum. Antçılar «yutturulan fırka» diye yazmışlar, ben «yutturulan fıkra» diye yazmışlar sanmışım. Dergilerinde bu gerçeği belirttiler. Baktım. Doğru. Sevindim.

Fakat Ant'ın yazı komitesi, son sayılarından birinde gösterdiği bir hünerle bu sevinci boğazıma tıkayıverdi. Kardeş İran'ın sayın başbakanı Hüveyda'yı beğendiğimi belirten bir yazımdan aldığı satırların üstüne başlık olarak ne koysa beğenirsiniz? «Meşhedi'yi de geçti.» Soğuk! Çok soğuk kaçmış bu espri çocuklar.

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 2.7.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACI, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ES - IN MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL, Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir.